సత్యం- మిథ్య

అద్వైతం - సత్యం, మిథ్య

ప్రశ్న 1: అద్వైతం గురించి తెలుసుకోవాలంటే ముందు సత్యం, మిథ్య గురించి ఎందుకు తెలుసుకోవాలి?

జవాబు: అద్వైతం అంటే 'రెండు కానిది' అని అర్థం. అంటే **అంతా ఒకటే, రెండవది లేదు** అని చెప్పే సిద్ధాంతం. ఈ గొప్ప విషయాన్ని అర్థం చేసుకోవాలంటే, మనం ముందుగా 'ఏది నిజం (సత్యం), ఏది నిజం కాదు (మిథ్య)' అని స్పష్టంగా తెలుసుకోవాలి. సత్యం, మిథ్య గురించి సరైన అవగాహన లేకపోతే అద్వైతం అర్థం కాదు, అది తప్పుగా అర్థం చేసుకునే అవకాశం ఉంది. అందుకే, **సత్యం, మిథ్య అనేవి అద్వైతానికి పునాది రాళ్ళలాంటివి.** వాటిని పక్కన పెట్టి అద్వైతాన్ని అర్థం చేసుకోవడం అసాధ్యం.

ఈ ప్రపంచంలో ఉన్న వస్తువులు - మూడు రకాలు

ప్రశ్న 2: అసలు మనం దేని గురించి ఆలోచించినా, ఈ ప్రపంచంలో ఎన్ని రకాల వస్తువులు ఉన్నాయి?

జవాబు: మనం దేని గురించి ఆలోచించినా, మన చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచంలో **మూడు రకాల వస్తువులు** లేదా పదార్థాలు ఉన్నాయని మనకు తెలుస్తుంది. అవే:

1. **జీవుడు (నేను):** అంటే మనం, మనలాంటి మనుషులు, జంతువులు, పక్షులు - ఇలా ప్రాణం ఉన్న ప్రతి జీవి.
2. **జగత్తు (త్రిగుణాత్మకమైన ప్రపంచం):** అంటే మనం కళ్ళతో చూసే భూమి, నీరు, చెట్లు, కొండలు, ఆకాశం, భవనాలు - ఇలా ప్రాణం లేని, కదిలేవి, కదలనివి అన్నీ.
3. **ఈశ్వరుడు (భగవంతుడు):** ఈ జగత్తును సృష్టించి, నడిపిస్తున్నాడని మనం నమ్మే శక్తి.

ఈ మూడింటినే 'తత్త్వత్రయం' అని కూడా అంటారు. మనం ఎన్ని రకాలుగా ఆలోచించినా, ఈ మూడింటి పరిధిలోనే ఆలోచిస్తాం.

ఈ మూడు పదార్థాల గురించి వివిధ వాదాలు

ప్రశ్న 3: ఈ మూడు పదార్థాల గురించి ఒక్కొక్కరు ఒక్కో రకంగా చెప్తున్నారు కదా? అవేంటి?

జవాబు: ఈ మూడు పదార్థాలైన జీవుడు, జగత్తు, ఈశ్వరుడు గురించి చరిత్రలో చాలా మంది తత్వవేత్తలు, మతాలు రకరకాలుగా వివరించారు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి కొన్ని చూద్దాం:

1. **ద్వైతం:** ఈ వాదం ప్రకారం జీవుడు, జగత్తు, ఈశ్వరుడు - ఈ మూడూ **వేరు వేరుగా, నిజంగా ఉన్నాయి.** జీవుడు భగవంతుడికి సేవకుడు, జగత్తు భగవంతుడి సృష్టి. ఈ మూడు ఎప్పటికీ వేరుగానే ఉంటాయి.
    - ఉదాహరణకు, మధ్వాచార్యుల వారి ద్వైత సిద్ధాంతం.
2. **విశిష్టాద్వైతం:** ఈ వాదం ప్రకారం జీవుడు, జగత్తు అనేవి **ఈశ్వరుడిలో భాగాలే, ఆయనకు వేరు కావు, కానీ ప్రత్యేకమైనవి.** ఒక చెట్టుకు కొమ్మలు, ఆకులు వేరుగా ఉన్నా చెట్టులో భాగమే కదా, అలా అన్నమాట. అంతా ఈశ్వరుడే అయినా, ఆయన సృష్టించిన జీవులు, ప్రపంచం నిజమే.
    - ఉదాహరణకు, రామానుజాచార్యుల వారి విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతం.
3. **అద్వైతం:** ఈ వాదం ప్రకారం **నిజానికి జీవుడు, జగత్తు అనేవి ఈశ్వరుడి నుంచి వేరుగా లేవు. ఈశ్వరుడే పరమ సత్యం, మిగతాదంతా ఆయనలో భాగమే కాదు, ఆయన యొక్క ప్రతిబింబం (మిథ్య).** అంటే, అంతా ఒకటే - 'బ్రహ్మం' తప్ప మరొకటి లేదు. జీవుడు, జగత్తు అనేవి కేవలం కనిపించే రూపాలు మాత్రమే, అవి శాశ్వతం కావు.
    - ఉదాహరణకు, శంకరాచార్యుల వారి అద్వైత సిద్ధాంతం.

ఇవి కాకుండా, 'ఇదంతా ప్రకృతి ఆట' అని చెప్పే సాంఖ్యవాదం, 'అంతా శూన్యం' అని చెప్పే బౌద్ధ వాదం, 'ఈశ్వరుడు లేడు' అని చెప్పే నాస్తికవాదం వంటివి కూడా ఉన్నాయి.

అద్వైతం గొప్పదనము - సమస్యల పరిష్కారం

ప్రశ్న 4: ఈ వాదాలలో అద్వైతం ఎందుకు గొప్పది? అది సమస్యలను ఎలా పరిష్కరిస్తుంది?

జవాబు: అద్వైతం గొప్పదని ఎందుకు అంటారంటే, ఇది మన జీవితంలోని **అన్ని సమస్యలకూ పూర్తి పరిష్కారాన్ని** చూపుతుంది. ఇతర వాదాలు కొంతవరకు సమస్యలను పరిష్కరించినా, పూర్తి ముక్తిని ఇవ్వలేవు.

అద్వైతం ఎలా సమస్యలను పరిష్కరిస్తుందో చూద్దాం:

- **నిజమైన సుఖం కోసం:** మనం జీవితంలో నిరంతరం సుఖం కోసం ప్రయత్నిస్తాం, కానీ దుఃఖాలు ఎదురవుతూనే ఉంటాయి. అద్వైతం ప్రకారం, మనం చూసే ఈ ప్రపంచం, మన శరీరం, మన మనసు - ఇవన్నీ శాశ్వతం కావు, మారేవి. వీటిని నమ్ముకుంటే దుఃఖం తప్పదు. ఎందుకంటే అవి ఎప్పుడూ ఒకేలా ఉండవు, అవి మనకు అశాశ్వతమైన సుఖాన్ని మాత్రమే ఇవ్వగలవు.

- **మూల కారణం అజ్ఞానమే:** అద్వైతం ప్రకారం, మన సమస్యలన్నిటికీ మూల కారణం **'అజ్ఞానం'** – అంటే, మనం నిజమైన 'నేను' ఎవరో తెలియకపోవడం, కనిపించే ఈ ప్రపంచమే నిజమని నమ్మడం.
- **నిజమైన 'నేను' బ్రహ్మమే:** అద్వైతం చెబుతుంది, **నువ్వు నిజానికి ఈ శరీరం కాదు, మనసు కాదు. నువ్వు పరమ సత్యమైన బ్రహ్మమే.** నువ్వు స్వచ్ఛమైన ఆత్మవు, ఆనంద స్వరూపుడవు.
- **మిథ్యను అర్థం చేసుకోవడం:** ఈ ప్రపంచం, జీవుడు (నేను అనే భావన) ఇవన్నీ **మిథ్య (నిజం కానివి, కేవలం కనిపించేవి)** అని అద్వైతం వివరిస్తుంది. మిథ్య అంటే 'లేదని' కాదు, 'నిజం కాదని' అర్థం. ఉదాహరణకు, కలలో చూసినవన్నీ నిజంగా లేవు, కానీ కలలో అవి నిజంగానే అనిపిస్తాయి కదా? అలాగే, ఈ ప్రపంచం కూడా. ఇది బ్రహ్మం మీదే కనిపించే ఒక ఆభాస (ప్రతిబింబం) మాత్రమే.
- **భేదం లేకపోవడం:** మనం 'నేను వేరు, ప్రపంచం వేరు, భగవంతుడు వేరు' అనే భేదాన్ని చూస్తున్నాం కాబట్టే, సమస్యలు వస్తున్నాయి. 'నేను' కోరుకున్నది 'ప్రపంచం' ఇవ్వనప్పుడు దుఃఖం. 'నేను' చనిపోతానని భయం. అద్వైతం ఈ భేదాన్ని తొలగిస్తుంది. **అంతా బ్రహ్మమే, నువ్వు కూడా బ్రహ్మమే** అని తెలిసినప్పుడు, భయం, దుఃఖం ఉండవు.
- **మోక్షం:** ఇదే **మోక్షం.** మోక్షం అంటే ఏదో స్వర్గానికి వెళ్ళిపోవడం కాదు. **బంధాల నుండి విడుదల కావడమే మోక్షం.** 'నేను ఈ శరీరం', 'ఈ ప్రపంచం నిజం' అనే అజ్ఞానం అనే బంధం నుంచి విముక్తి పొందడమే. ఈ జ్ఞానం లభించినప్పుడు, నువ్వు జీవించి ఉండగానే ముక్తుడవు అవుతావు.

కాబట్టి, అద్వైతం మనల్ని అజ్ఞానం నుండి జ్ఞానం వైపు నడిపిస్తుంది, నిజమైన శాంతిని, ఆనందాన్ని ప్రసాదిస్తుంది.

కనిపించే ప్రపంచం, కనిపించని ఈశ్వరుడు

ప్రశ్న 5: కానీ ఇది చాలా వింతగా ఉంది కదా? మన అనుభవంలో జీవుడు (నేను) ఉన్నాడు, ప్రపంచం ఉంది అని నిజంగానే అనిపిస్తుంది. ఈశ్వరుడేమో ఎప్పుడూ అనుభవానికి రాడు. అలాంటప్పుడు కనిపించే వాటిని లేవని, కనిపించని దాన్ని ఉందని చెప్పడం ఏమిటి?

జవాబు: మీ సందేహం చాలా సహజమైనది, చాలా మందికి ఇదే ప్రశ్న వస్తుంది. మన నిత్య జీవిత అనుభవాల ఆధారంగా చూస్తే, కనిపించే వాటిని లేవని, కనిపించని వాటిని ఉన్నాయని చెప్పడం వింతగానే అనిపిస్తుంది. అయితే, అద్వైతం దీన్ని కొంచెం లోతుగా వివరిస్తుంది:

- **అనుభవం అంటే ఏమిటి?** మనం 'కనిపిస్తోంది' అనుభవం అంటాం. కానీ అనుభవం అంటే కేవలం కళ్ళతో చూడటం మాత్రమే కాదు. కలలో కనిపించేవి కూడా అనుభవంలోకి వస్తాయి కదా? అవి నిద్ర లేచాక లేవు కదా? అలాగే, మనం ఒక తాడును చీకట్లో చూసి పాము అనుకున్నప్పుడు, ఆ పాము కూడా నిజంగానే అనుభవంలోకి వస్తుంది. కానీ అది పాము కాదు, తాడు మాత్రమే.
- **సత్యం అంటే శాశ్వతమైనది:** అద్వైతం ప్రకారం, **'సత్యం' అంటే ఎప్పుడూ మారకుండా ఉండేది, మూడు కాలాల్లోనూ (గతం, వర్తమానం, భవిష్యత్తు) ఉండేది.** మీరు గమనిస్తే, మీ శరీరం చిన్నప్పటి నుంచి ఇప్పటి వరకు మారింది. ప్రపంచం కూడా నిరంతరం మారుతూనే ఉంది (భవనాలు కూలిపోవడం, చెట్లు పెరగడం, నదులు మారడం). కాబట్టి, ఇవి శాశ్వతమైనవి కావు. అవి కనిపిస్తున్నప్పటికీ, వాటి 'సత్యత్వం' నిలబడదు.
- **కనిపించని ఈశ్వరుడు:** ఈశ్వరుడు మన పంచేంద్రియాలకు కనిపించడు, వినబడడు, పట్టుబడడు. ఎందుకంటే ఆయన ఈ ప్రపంచానికి అతీతుడు. ఆయన ప్రపంచంలో ఉన్న వస్తువు కాదు. ఆయనే అన్నిటికీ ఆధారం, మూలం. మనం గాలిని చూడలేం, కానీ అది ఉంది కదా? విద్యుత్తును చూడలేం, కానీ అది పనిచేస్తుంది కదా? అలాగే ఈశ్వరుడు కూడా. ఆయన కనిపించనంత మాత్రాన లేడని కాదు.
- **అజ్ఞానం వల్ల కనిపించకపోవడం:** ఆయన ఎందుకు అనుభవానికి రాడు అంటే, మన అజ్ఞానం వల్లనే. మనం మన శరీరాన్నే 'నేను' అనుకుంటున్నాం, ఈ ప్రపంచమే నిజం అనుకుంటున్నాం. మన దృష్టి అంతా బయటి వస్తువుల మీద ఉంది. మన లోపల ఉన్న నిజమైన 'నేను' (ఆత్మ/బ్రహ్మం) ని మనం గుర్తించలేకపోతున్నాం. ఆత్మజ్ఞానం కలిగినప్పుడు, ఆ ఈశ్వరుడు మనకు వేరుగా కాకుండా, మన నిజ స్వరూపంగానే అనుభవానికి వస్తాడు.

కాబట్టి, అద్వైతం 'లేదని' చెప్పడం లేదు, 'నిజం కాదని' చెబుతోంది. కనిపించేది వాస్తవం కానంత మాత్రాన, కనిపించనిది అసత్యం కాదు. దీనికి మరింత లోతైన విచారణ అవసరం.

సూర్యుడు-భూమి

ప్రశ్న 5A: మన అనుభవంలో జీవుడు (పరిమిత-నేను) ఉన్నాడు, ప్రపంచం ఉంది అని నిజంగానే అనిపిస్తుంది. ఈశ్వరుడేమో ఎప్పుడూ అనుభవానికి రాడు. అలాంటప్పుడు కనిపించే వాటిని లేవని, కనిపించని దాన్ని ఉందని చెప్పడం ఏమిటి? అంటే మనం కనిపించే వాటిని నమ్మలేం. ఉదాహరణకు మనకు భూమి కదలదు అని అనిపిస్తుంది, కాని వాస్తవానికి అది చాలా వేగంగా తిరుగుతోంది. అలాగే భూమి చుట్టూ సూర్యుడు తిరుగుతున్నాడని అనిపిస్తుంది, కాని వాస్తవానికి భూమే సూర్యుడి చుట్టూ తిరుగుతోంది. కనుక మనం ఇంద్రియాల ద్వారా గ్రహించిన దానిని నమ్మలేం.

ఇంద్రియాల పరిమితి

మన ఇంద్రియాలు చాలా పరిమితమైనవి. అవి మనకు కనిపించే వాటిని మాత్రమే గ్రహించగలవు. కానీ కనిపించని అనేక విషయాలు ఉన్నాయి, అవి ఇంద్రియాలకు అతీతంగా ఉంటాయి.

- **భూమి కదలిక:** మనకు భూమి స్థిరంగా ఉన్నట్లు అనిపిస్తుంది, కానీ వాస్తవానికి అది చాలా వేగంగా తిరుగుతోంది.
- **సూర్యుడు:** మనకు సూర్యుడు భూమి చుట్టూ తిరుగుతున్నట్లు అనిపిస్తుంది, కానీ వాస్తవానికి భూమే సూర్యుడి చుట్టూ తిరుగుతోంది.

కనిపించేది మరియు కనిపించనిది

ఈ ఉదాహరణల ద్వారా గ్రహించవలసిన సత్యం ఏమిటంటే, **మన ఇంద్రియాల ద్వారా మనం గ్రహిస్తున్నది ఎప్పుడూ నిజం కాదు.** మన ఇంద్రియాలు మనల్ని మోసం చేయగలవు. మనం చూస్తున్నది నిజమని భావించడం వల్ల మనం అజ్ఞానంలో ఉంటాం.

- **జీవుడు, జగత్తు:** మనకు జీవుడు మరియు జగత్తు నిజంగా ఉన్నట్లు అనిపిస్తాయి. కానీ అవి మన భ్రమ వల్ల ఏర్పడినవి మాత్రమే.
- **ఈశ్వరుడు:** ఈశ్వరుడు మన ఇంద్రియాలకు అనుభవంలోకి రాడు, ఎందుకంటే ఆయన ఇంద్రియాలకు అతీతంగా ఉంటాడు. ఆయన ఈ విశ్వం యొక్క మూల సత్యం. ఆయనను ఇంద్రియాలతో కాకుండా, మన అంతరంగ అచల-ఎరుకతో మాత్రమే తెలుసుకోగలం.

ఈ విధంగా, మనం కనిపించే వాటిని నమ్మడం మానేసి, కనిపించని దానిని అనుభవపూర్వకంగా తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నించాలి. అదే మన నిజమైన స్వరూపం.

సత్యాన్ని నిర్ధారించడం - ప్రమాణాలు

ప్రశ్న 6: మరి సత్యాన్ని ఎలా నిర్ధారించాలి? మన అనుభవాన్ని నమ్మకపోతే దేన్ని నమ్మాలి?

జవాబు: ఇది చాలా ముఖ్యమైన ప్రశ్న. అద్వైతం ప్రకారం సత్యాన్ని నిర్ధారించడానికి కొన్ని 'ప్రమాణాలు' (రుజువులు, సాధనాలు) ఉన్నాయి. మనం కేవలం మన కళ్ళకు కనిపించిన దానినే నమ్మితే, తాడును పాము అనుకున్నట్టు పొరబడతాం.

ప్రమాణాలు మూడు రకాలు:

1. **ప్రత్యక్ష ప్రమాణం:** ఇది నేరుగా ఇంద్రియాలతో (కళ్ళు, చెవులు, ముక్కు, నాలుక, చర్మం) చూసి, విని, స్పృశించి తెలుసుకోవడం.
    - **పరిమితి:** ఇది లోక వ్యవహారాలకు పనికొస్తుంది, కానీ అన్ని విషయాలనూ తెలుసుకోలేదు. ఉదాహరణకు, మనకు ఈశ్వరుడు కనిపించడు, స్వర్గ-నరకాలు కనిపించవు. కలలో చూసినది కూడా ప్రత్యక్షమే, కానీ అది నిజం కాదు.
2. **అనుమాన ప్రమాణం:** ఇది ప్రత్యక్షంగా చూసిన దాని ఆధారంగా ఊహించి తెలుసుకోవడం.
    - **పరిమితి:** ఉదాహరణకు, పొగను చూసి నిప్పు ఉందని ఊహించవచ్చు. కానీ నిప్పు లేకుండా కూడా పొగ రావచ్చు (పొగ మిషన్ లాంటివి). ఇది కూడా కొన్ని పరిమితులున్న ప్రమాణమే.
3. **శబ్ద ప్రమాణం (ఆగమ ప్రమాణం):** ఇది విశ్వసనీయులైన వారు చెప్పిన మాటలను, శాస్త్రాలను నమ్మడం. 'ఆప్త వాక్యం' లేదా 'శ్రుతి' (వేదాలు, ఉపనిషత్తులు) ఈ కోవలోకి వస్తాయి.
    - **ప్రాముఖ్యత:** ఈ ప్రమాణం ప్రత్యక్ష, అనుమాన ప్రమాణాలకు అందనటువంటి విషయాలను (ఉదాహరణకు, ఈశ్వరుడు, ఆత్మ, మోక్షం, కర్మ సిద్ధాంతం) తెలియజేస్తుంది. మన మహర్షులు లోతైన ధ్యానం ద్వారా, తమ అనుభవం ద్వారా దర్శించిన సత్యాలను ఈ శాస్త్రాల ద్వారా మనకు అందించారు.

అద్వైతం శబ్ద ప్రమాణాన్ని ఎక్కువగా నమ్ముతుంది. ఎందుకంటే, మన ఇంద్రియాలు, మనసు పరిమితమైనవి. అవి కనిపించే ప్రపంచాన్ని మాత్రమే గ్రహించగలవు. కానీ పరమ సత్యాన్ని గ్రహించాలంటే, ఈ పరిమితులు లేని, స్వచ్ఛమైన జ్ఞానం కావాలి. అదే ఉపనిషత్తులలో ఉన్న 'శబ్ద ప్రమాణం'.

ఉదాహరణకు, ఒక డాక్టరు నీకు ఒక మందు ఇచ్చి, "ఈ మందు నీకు కనిపిస్తున్నప్పటికీ, అది నీకు జ్వరాన్ని తగ్గించదు. కానీ, కనిపించని వైరస్‌ను చంపుతుంది" అని చెబితే, నువ్వు డాక్టరు మాటను నమ్ముతావు కదా? అలాగే, శాస్త్రాల మాటను నమ్మాలి.

శాస్త్రాల మాట - లోకానికి భిన్నంగా ఉన్నప్పుడు

ప్రశ్న 7: శాస్త్రాలు ఎంత ప్రామాణికమైనా, అవి చెప్పేది లోకానికి భిన్నంగా ఉంది కదా? ఈ ప్రపంచం లేదు, జీవుడు లేడు అంటే ఎలా నమ్మాలి? దీన్ని సరిపోల్చుకోవడం ఎలా?

జవాబు: మీరు చెప్పింది నిజమే. శాస్త్రాలు చెప్పేది, మన నిత్య అనుభవానికి భిన్నంగా అనిపిస్తుంది. 'ప్రపంచం లేదు, జీవుడు లేడు' అని అద్వైతం చెప్పినప్పుడు, అది మనకు చాలా వింతగా, నమ్మశక్యంగా లేనిదిగా తోస్తుంది. దీన్ని సరిపోల్చుకోవడానికి కొన్ని ఉదాహరణలు చూద్దాం:

- **కల (స్వప్నం):** కలలో మనం రకరకాల ప్రపంచాలను, వ్యక్తులను చూస్తాం. అవి నిజంగానే అనిపిస్తాయి. కానీ మెలకువ రాగానే అవన్నీ లేవని తెలుస్తుంది. కలలోని ప్రపంచం 'మిథ్య' అంటే, అది 'లేదు' అని కాదు. 'మెలకువలో దానికి ఉనికి లేదు' అని అర్థం. అలాగే, ఈ త్రిగుణాత్మకమైన ప్రపంచం కూడా ఒక పెద్ద కల లాంటిది, మన అజ్ఞానం అనే నిద్రలో ఉన్నప్పుడు ఇది నిజంగా అనిపిస్తుంది. జ్ఞానం అనే మెలకువ వచ్చినప్పుడు ప్రపంచం బ్రహ్మం నుంచి వేరుగా లేదని అర్థమవుతుంది.
- **తాడు-పాము భ్రాంతి:** చీకట్లో ఒక తాడును చూసి పాము అనుకుంటాం. అప్పుడు ఆ పాము నిజంగానే కనిపిస్తుంది, భయం కూడా వేస్తుంది. కానీ దీపాన్ని తెచ్చినప్పుడు, అది పాము కాదని, తాడు మాత్రమే అని తెలుస్తుంది. ఇక్కడ 'పాము లేదు' అంటే, 'నిజంగా అది పాము కాదు, తాడు మాత్రమే' అని అర్థం. అలాగే, ఈ జగత్తు లేదా త్రిగుణాత్మకమైన ప్రపంచం అనేది బ్రహ్మం మీద కనిపించే ఒక భ్రాంతి మాత్రమే.
- **బంగారం-నగలు:** బంగారం నిజం (సత్యం). బంగారంతో చేసిన గాజులు, గొలుసులు, ఉంగరాలు - ఇవన్నీ 'పేర్లు', 'ఆకారాలు' మాత్రమే. గాజును కరిగించి ఉంగరం చేయవచ్చు. అప్పుడు గాజు 'లేదు' అంటాం. అంటే గాజు నిజంగానే లేకుండా పోయిందా? లేదు, అది బంగారంగానే ఉంది, దాని ఆకారం మారింది. అలాగే, బ్రహ్మం సత్యం. జీవుడు, జగత్తు అనేవి బ్రహ్మం మీద వచ్చిన పేర్లు, ఆకారాలు మాత్రమే.

అద్వైతం 'లేదు' అని చెప్పడం లేదు, 'నిజం కాదు' (మిథ్య) అని చెబుతోంది. ఈ ప్రపంచం పూర్తిగా లేకపోతే, మనమెలా మాట్లాడుతున్నాం, పనులు ఎలా చేస్తున్నాం? అద్వైతం దాన్ని 'వ్యవహారిక సత్యం' అంటుంది. అంటే, మనం పనులు చేసుకోవడానికి, జీవించడానికి ఇది 'నిజంగా' అనిపిస్తుంది. కానీ 'పరమార్థిక సత్యం' (పరమ సత్యం) దృష్టితో చూసినప్పుడు, ఇది బ్రహ్మం నుంచి వేరుగా లేని ఒక ఆభాస (ప్రతిబింబం) మాత్రమే.

దీన్ని సరిపోల్చుకోవడం ఎలా? శాస్త్రాలు చెప్పేదాన్ని నమ్మాలంటే, కేవలం మేధస్సుతో అర్థం చేసుకుంటే సరిపోదు. దానికి సాధన (ధ్యానం, ఆత్మ విచారణ) అవసరం. ఈ సాధన ద్వారానే శాస్త్రాలు చెప్పే అనుభవాన్ని మనం స్వయంగా పొందగలం. అప్పుడే ఈ 'వింత' సందేహం తీరిపోతుంది.

సత్యం-మిథ్య విభజనలో దేని గురించి ముందు తెలుసుకోవాలి?

ప్రశ్న 8: మరి ఈ సత్యం-మిథ్య విభజనలో దేని గురించి ముందు తెలుసుకోవాలి?

జవాబు: అద్వైత వేదాంతంలో 'సత్యం', 'మిథ్య' అనే రెండింటి గురించి తెలుసుకోవడం చాలా ముఖ్యం. అయితే, ముందుగా దేని గురించి తెలుసుకోవాలి అనేది ఒక క్రమపద్ధతిలో ఉంటుంది.

సాధారణంగా, మనం ముందుగా **'మిథ్య' అయిన ప్రపంచం గురించి** తెలుసుకోవాలి. అంటే:

1. **ఈ ప్రపంచం నిజం కాదని, అది కేవలం కనిపించే ఒక ఆభాస (భ్రాంతి) మాత్రమేనని అర్థం చేసుకోవాలి.** ఉదాహరణకు, తాడు-పాము భ్రాంతిలో, ముందు పాము భ్రాంతి అని తెలుసుకుంటేనే అది తాడు అని అర్థమవుతుంది. అలాగే, ఈ ప్రపంచం యొక్క మిథ్యాత్వాన్ని (నిజం కాదని) తెలుసుకున్నప్పుడే, దాని వెనుక ఉన్న 'సత్యం' ఏమిటో తెలుసుకోగలం.
2. **ఈ ప్రపంచం మారుతుందని, శాశ్వతం కాదని గ్రహించాలి.** ఇది సంతోషాలను, దుఃఖాలను ఇస్తుంది, కానీ ఏవీ శాశ్వతం కాదు.
3. **ప్రపంచంపై మనకున్న మోహాన్ని తగ్గించుకోవాలి.** ఇది మిథ్య అని అర్థమైనప్పుడు, దాని మీద మనకున్న వ్యామోహం తగ్గుతుంది.

అలా 'మిథ్య' అయిన దాని గురించి అర్థం చేసుకున్న తర్వాత, మనసు దానికి అతీతమైన **'సత్యం' (బ్రహ్మం/ఆత్మ) వైపు మళ్ళుతుంది.** అప్పుడే ఆ సత్యాన్ని గురించి తెలుసుకోవడానికి ఆసక్తి కలుగుతుంది, అది సులభంగా అర్థమవుతుంది. అందుకే, శాస్త్రాలు మొదట ప్రపంచం యొక్క మిథ్యాత్వాన్ని వివరించి, తర్వాత బ్రహ్మం యొక్క సత్యాన్ని బోధిస్తాయి.

'జగత్తు' లేదా 'ప్రపంచం' - నిజంగా లేవా?

ప్రశ్న 9: ఈ 'జగత్తు' లేదా 'ప్రపంచం' అంటే ఏమిటి? మనం కళ్ళతో చూసే ఈ భూమి, నీరు, చెట్లు, మనుషులు - ఇవన్నీ కదా? ఇవి నిజంగా లేవా?

జవాబు: అవును, మనం 'జగత్తు' లేదా 'ప్రపంచం' అంటే సాధారణంగా మనం కళ్ళతో చూసే భూమి, నీరు, చెట్లు, మనుషులు, జంతువులు, భవనాలు, ఆకాశం, నక్షత్రాలు - ఇలా కనిపించేవన్నీ అనుకుంటాం.

అయితే, అద్వైతం ప్రకారం, **ఇవి 'లేవు' అని చెప్పడం లేదు, 'నిజంగా లేవు' (మిథ్య) అని చెబుతోంది.**

- **మిథ్య అంటే ఏమిటి?** 'మిథ్య' అంటే 'నిజం కానిది' లేదా 'నిజంగా లేనిది'. అంటే, అది **కొంత కాలం కనిపిస్తుంది, కానీ శాశ్వతం కాదు, మరియు అది వేరే దాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని కనిపిస్తుంది.**
  - **ఉదాహరణ:** కలలో చూసిన ప్రపంచం, తాడును చూసి పాము అని భ్రమపడటం, మాయాజాలం - ఇవన్నీ మిథ్యలే. అవి కనిపిస్తాయి, కానీ వాటికి నిజమైన ఉనికి లేదు.
- **ప్రపంచం మిథ్య అంటే?** అద్వైతం ప్రకారం, ఈ త్రిగుణాత్మకమైన ప్రపంచం **'బ్రహ్మం' అనే పరమ సత్యం మీద కనిపించే ఒక ఆభాస (ప్రతిబింబం) లేదా భ్రాంతి మాత్రమే.** ఇది బ్రహ్మం నుంచి వేరుగా, నిజమైన ఉనికిని కలిగి లేదు. ఒక స్క్రీన్ మీద సినిమా ఎలా కనిపిస్తుందో, అలాగే బ్రహ్మం మీద ఈ ప్రపంచం (మంచి-చెడు-తటస్థం) కనిపిస్తుంది. సినిమా నిజం కాదు, స్క్రీన్ మాత్రమే నిజం.
- **వ్యవహారిక సత్యం:** మన నిత్య జీవితంలో, మనం ఈ త్రిగుణాత్మకమైన ప్రపంచాన్ని నిజంగానే చూస్తాం, అనుభవిస్తాం, పనులు చేసుకుంటాం. అద్వైతం దీన్ని **'వ్యవహారిక సత్యం'** అంటుంది. అంటే, వ్యవహారం కోసం, పనుల కోసం ఇది నిజంగానే పనిచేస్తుంది. కానీ లోతైన జ్ఞానంతో చూసినప్పుడు, ఇది శాశ్వతం కాదని, మారుతుదని, చివరికి అంతా బ్రహ్మమేనని తెలుస్తుంది.

కాబట్టి, త్రిగుణాత్మకమైన ప్రపంచం మనకు కనిపిస్తున్నా, అది శాశ్వతమైన 'సత్యం' కాదు. అది 'మిథ్య'.

ప్రపంచం నిజం కాదంటే ఎలా?

ప్రశ్న 10: ప్రపంచం నిజం కాదంటే ఎలా? అది మనకు కనిపిస్తోంది కదా? ప్రపంచం అచేతనమైనది, దానికి నేను ఉన్నాను అనే తెలివి ఉండదా?

జవాబు: అద్వైతంలో 'ప్రపంచం నిజం కాదు' లేదా 'మిథ్య' అన్నప్పుడు, అది **'అబద్ధం'** లేదా **'అసలు లేదు'** అని చెప్పడం లేదు. అది చాలా సూక్ష్మమైన భావన. దీన్ని అర్థం చేసుకోవాలంటే, మనం 'నిజం' (సత్యం) అనే పదానికి ఇచ్చే అర్థాన్ని మార్చుకోవాలి.

అద్వైతం ప్రకారం:

- **'సత్యం' (నిజం) అంటే మూడు కాలాల్లోనూ (గతం, వర్తమానం, భవిష్యత్తు) మారకుండా ఉండేది.**
- **'మిథ్య' (నిజం కానిది) అంటే కనిపిస్తుంది, కానీ శాశ్వతం కాదు, మారేది, మరియు అది వేరే దాని మీద ఆధారపడి ఉంటుంది.**

ఇప్పుడు మీ ప్రశ్నను చూద్దాం: "ప్రపంచం కనిపిస్తోంది కదా? మరి అదెలా మిథ్య అవుతుంది?"

1. **కనిపించినవన్నీ నిజం కావు:** మనం కలలో చూసిన ప్రపంచం, లేదా తాడు-పాము భ్రాంతిలో కనిపించే పాము, ఎండమావిలో కనిపించే నీళ్ళు - ఇవన్నీ మనకు స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి, అనుభవంలోకి వస్తాయి. కానీ అవి నిజంగా లేవు. మెలకువ వచ్చాక కల మాయమవుతుంది. దీపం వెలిగించాక పాము తాడుగా కనిపిస్తుంది. అలాగే, ప్రపంచం కూడా మన అజ్ఞానం వల్ల మనకు నిజంగా అనిపిస్తుంది. జ్ఞానం కలిగినప్పుడు, ఇది కేవలం 'బ్రహ్మం' మీద కనిపించే ఒక రూపం మాత్రమే అని తెలుస్తుంది.
2. **ప్రపంచం మారుతుంది:** మీరు చూసే ఈ ప్రపంచం నిరంతరం మారుతూనే ఉంటుంది. నదులు, పర్వతాలు, జీవులు, భవనాలు - ఏవీ శాశ్వతం కాదు. మారుతున్నది ఏదైనా సత్యం కాదు, ఎందుకంటే సత్యం అంటే మారకుండా ఉండేది. కాబట్టి, ప్రపంచం మారుతుంది కాబట్టి, అది 'సత్యం' కాలేదు.
3. **ప్రపంచం ఒక పేరు, రూపం మాత్రమే:** ఉదాహరణకు, బంగారు గాజును తీసుకోండి. గాజు కనిపించినా, అది కేవలం బంగారం అనే వస్తువుకు ఒక 'పేరు' మరియు 'రూపం' మాత్రమే. గాజు అనేది స్వతంత్రంగా లేదు. గాజును కరిగించేస్తే, గాజు అనేది ఉండదు, కానీ బంగారం ఉంటుంది. అలాగే, ప్రపంచం అనేది బ్రహ్మం మీద వచ్చిన పేర్లు, రూపాలు మాత్రమే. బ్రహ్మం తప్ప, ప్రపంచానికి స్వతంత్రమైన ఉనికి లేదు.

కాబట్టి, ప్రపంచం మనకు కనిపిస్తున్నప్పటికీ, అది శాశ్వతమైన 'సత్యం' కాదు, 'మిథ్య' మాత్రమే. ఇది ఒక తాత్కాలికమైన, ఆధారపడిన ఉనికిని కలిగి ఉంది.

<u>**జగత్తు అచేతనమైనది - దానికి తెలివి ఉండదు**</u>

అద్వైత వేదాంతం ప్రకారం **జగత్తు (ప్రపంచం) అచేతనమైనది.** 'అచేతనం' అంటే **ప్రాణం లేనిది, తెలివి లేనిది, స్వంతంగా ఏదీ తెలుసుకోలేనిది.**

- **జగత్తుకు 'నేను ఉన్నాను' అనే తెలివి ఉండదు:** మనం, మనలాంటి జీవులకే 'నేను ఉన్నాను', 'నాకు తెలుసు' అనే తెలివి, అనుభవం ఉంటాయి. ఒక రాయికి గానీ, ఒక కొండకు గానీ, ఒక నదికి గానీ 'నేను ఉన్నాను' 'నేను రాయిని' అనే భావన ఉండదు. అవి స్వతహాగా ఏమీ తెలుసుకోలేవు. వాటికి పుట్టుక, పెరుగుదల, నాశనం ఉన్నప్పటికీ, అవి తమంతట తాము వాటిని తెలుసుకోలేవు.
- **తెలివి కలిగించేది చైతన్యం:** ప్రపంచంలో మనం చూసే ప్రతి వస్తువు (రాయి, చెట్టు, ఇల్లు) అచేతనమే. వాటికి తెలివిని, ఉనికిని కలిగించేది **'చైతన్యం'**. అద్వైతంలో ఈ చైతన్యమే **'బ్రహ్మం' లేదా 'ఆత్మ'**.
- **చైతన్యం ఆధారంగానే జగత్తు కనిపిస్తుంది:** అచేతనమైన ప్రపంచం, చైతన్యమైన బ్రహ్మం మీదనే కనిపిస్తుంది. ఉదాహరణకు, ఒక విద్యుత్ బల్బు అచేతనం. దానికి వెలుగునిచ్చే తెలివి లేదు. కానీ విద్యుత్ (శక్తి/చైతన్యం) ఉంటేనే ఆ బల్బు వెలుగుతుంది. బల్బు యొక్క ఉనికి విద్యుత్ మీద ఆధారపడి ఉంది. అలాగే, ఈ అచేతన ప్రపంచం యొక్క ఉనికి చైతన్యమైన బ్రహ్మం మీద ఆధారపడి ఉంది.
- **సాక్షి భావం:** ప్రపంచం అచేతనం కాబట్టి, దాన్ని చూసే ఒక **'సాక్షి'** (చూసేవాడు) ఉండాలి. ఆ సాక్షి లేకుండా అచేతనమైన ప్రపంచానికి ఉనికే లేదు. ఆ సాక్షే ఈశ్వరుడి జ్ఞానం (పరమ చైతన్యం). మనం చూడకపోయినా, ఈశ్వరుడి జ్ఞానం ప్రపంచాన్ని ఎప్పుడూ 'చూస్తూనే' ఉంటుంది, అందుకే ప్రపంచం ఉంటుంది.

కాబట్టి, ప్రపంచం మనకు కనిపిస్తున్నప్పటికీ, అది స్వయంగా తెలివి లేని అచేతన పదార్థమే. దానికి 'నేను ఉన్నాను' అనే తెలివి ఉండదు. అది చైతన్యమైన బ్రహ్మం యొక్క ఆధారం మీద మాత్రమే ఉనికిని కలిగి ఉంటుంది.

మన జ్ఞానం ప్రపంచాన్ని సృష్టిస్తుందా?

ప్రశ్న 11: అంటే, మన జ్ఞానానికి కనిపిస్తేనే ప్రపంచం ఉంటుందా? మనం చూడకపోతే ప్రపంచం ఉండదా? కానీ మనం పుట్టకముందు నుంచీ ప్రపంచం ఉంది, మనం పోయినా అది ఉంటుంది కదా! మన జ్ఞానం ప్రపంచాన్ని సృష్టించడం లేదు కదా! ఇది పెద్ద సందేహంగా ఉంది!

జవాబు: ఇది చాలా ముఖ్యమైన, లోతైన ప్రశ్న. అద్వైతంలో ఇక్కడ ఒక ముఖ్యమైన సూక్ష్మాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి. మనం 'మన జ్ఞానం' అని చెప్పినప్పుడు, అది కేవలం 'ఒక వ్యక్తి యొక్క జ్ఞానం' అని కాదు. అద్వైతం 'జ్ఞానం' అనే పదాన్ని చాలా విస్తృత అర్థంలో ఉపయోగిస్తుంది.

అద్వైతం ఇలా చెబుతుంది:

- **ప్రపంచం 'జ్ఞానం' మీద ఆధారపడి ఉంటుంది:** ప్రపంచం అనేది 'జ్ఞానం' లేకుండా ఉండదు. కానీ ఆ 'జ్ఞానం' అంటే కేవలం **ఒక వ్యక్తి యొక్క పరిమితమైన జ్ఞానం కాదు.** అది **'బ్రహ్మ చైతన్యం'** అనే సర్వవ్యాపకమైన, నిత్యమైన, శాశ్వతమైన జ్ఞానం.
- **ప్రపంచం 'జ్ఞాన గోచరం':** ప్రపంచం అనేది ఏదో ఒక జ్ఞానానికి (ఈశ్వరుడి జ్ఞానానికి) ఎప్పుడూ కనిపిస్తూనే ఉంటుంది. అది 'జ్ఞాన గోచరం' - అంటే జ్ఞానానికి subject విషయంగా object ఉండేది.
- **మన పరిమిత జ్ఞానం సృష్టించదు:** మీ వ్యక్తిగత జ్ఞానం (మీ కళ్ళు, మనసు) ప్రపంచాన్ని సృష్టించవు, నా జ్ఞానం కూడా సృష్టించదు. మనం పుట్టక ముందు ప్రపంచం ఉంది, మనం పోయినా అది ఉంటుంది - ఇది నిజమే. ఎందుకంటే, అది 'ఈశ్వరుడి జ్ఞానం'లో ఎప్పుడూ ఉంది.
- **తాడు-పాము ఉదాహరణ మళ్ళీ:** మీరు చీకట్లో తాడును చూసి పాము అనుకున్నారు. మీరు దీపాన్ని వెలిగించినప్పుడు ఆ పాము భ్రాంతి పోయింది. ఇక్కడ 'మీ జ్ఞానం' ఆ పామును సృష్టించలేదు, కేవలం 'తప్పుగా చూసింది' అంతే. ప్రపంచం కూడా అలాగే, బ్రహ్మం మీద కనిపించే ఒక ఆభాస. మీ జ్ఞానం మారినప్పుడు ఆ ఆభాస నిజం కాదని తెలుస్తుంది.
- **జ్ఞానం లేకుండా వస్తువు లేదు:** 'కుండ' అనేది కుండ అనే జ్ఞానం లేకుండా ఉండదు. 'బల్ల' అనేది బల్ల అనే జ్ఞానం లేకుండా ఉండదు. అంటే, జ్ఞానం అనేది లేకపోతే వస్తువు ఉనికిని కలిగి ఉండదు. ఆ వస్తువు ఉనికిలో ఉండాలంటే దానికి ఒక 'జ్ఞానం' సాక్షిగా ఉండాలి.

కాబట్టి, అద్వైతం ప్రకారం, ప్రపంచం 'ఏ జ్ఞానానికీ' కనిపించకపోతే అది ఉండదు. కానీ అది 'మానవ జ్ఞానానికి' మాత్రమే కనిపించకపోవడం కాదు. అది **'ఈశ్వర జ్ఞానానికి'** నిరంతరం కనిపిస్తూనే ఉంటుంది. అందుకే ప్రపంచం మనం పుట్టక ముందు నుంచీ ఉంది, మనం పోయినా ఉంటుంది.

ప్రశ్న 11A: సాక్షి లేకున్నా వస్తువు ఉండవచ్చు కదా.

మీరు చాలా మంచి, ఆలోచింపజేసే ప్రశ్న అడిగారు: **"సాక్షి లేకున్నా వస్తువు ఉండవచ్చు కదా?"** ఇది అద్వైత వేదాంతంలో 'మిథ్యాత్వం' అనే భావనను అర్థం చేసుకోవడానికి చాలా కీలకమైన పాయింట్. అద్వైతం ఈ ప్రశ్నకు ఒక నిర్దిష్టమైన, లోతైన సమాధానం ఇస్తుంది. సాధారణంగా మనకు అలా అనిపిస్తుంది, కానీ అద్వైతం ప్రకారం, అలా జరగదు.

సాక్షి లేకుండా వస్తువు ఉనికి సాధ్యం కాదు - అద్వైత దృక్పథం

అద్వైత వేదాంతం ప్రకారం, **సాక్షి (చైతన్యం) లేకుండా ఏ వస్తువు కూడా 'ఉనికి'ని కలిగి ఉండదు.** ఇది వినడానికి వింతగా అనిపించినా, అద్వైతం దీనికి బలమైన తార్కిక వివరణ ఇస్తుంది.

1. 'ఉనికి' అంటే ఏమిటి?

మనం ఒక వస్తువు 'ఉంది' అని చెప్పినప్పుడు, దాని అర్థం ఏమిటి?

- ఆ వస్తువును **ఎవరైనా చూస్తున్నారు.**
- ఆ వస్తువును **ఎవరైనా వింటున్నారు.**
- ఆ వస్తువును **ఎవరైనా తాకుతున్నారు.**
- ఆ వస్తువును **ఎవరైనా ఆలోచిస్తున్నారు** లేదా **జ్ఞానం ద్వారా తెలుసుకుంటున్నారు.**

ఈ జ్ఞాన సంబంధం లేకుండా, ఒక వస్తువు 'ఉంది' అని మనం ఎలా చెప్పగలం?

ఉదాహరణ: మీరు ఒక గదిలో లేనప్పుడు, ఆ గదిలో ఉన్న టేబుల్ 'ఉంది' అని మీకు ఎలా తెలుస్తుంది? మీకు ఎవరైనా చెప్పాలి (జ్ఞానం), లేదా మీరు వెళ్లి చూడాలి (జ్ఞానం), లేదా మీరు దాని గురించి ఆలోచించాలి (జ్ఞానం). ఏదో ఒక విధంగా ఆ టేబుల్‌కు మీ **జ్ఞానంతో** సంబంధం ఏర్పడాలి. మీ జ్ఞాన సంబంధం లేకుండా, ఆ టేబుల్ ఉనికి మీకు ఎలా నిర్ధారించబడుతుంది?

2. అద్వైతం: 'తెలుసుకోబడేది' అన్నీ జ్ఞానంపై ఆధారపడిందే.

- అద్వైతం ప్రకారం, **తెలుసుకోబడేది (జ్ఞేయం)** ఏదైనా, అది తెలుసుకునేదానిపై (జ్ఞాత/చైతన్యం) ఆధారపడి ఉంటుంది.
- **వస్తువు (జగత్తు) అనేది జ్ఞానానికి (ఆత్మ/బ్రహ్మం) ఒక కార్యం లేదా ఆభాస మాత్రమే.** బంగారం నుండి నగలు వచ్చినట్లుగా. బంగారం లేకుండా నగలు ఉండలేవు, కానీ నగలు లేకపోయినా

బంగారం ఉంటుంది. అలాగే, జ్ఞానం (సాక్షి) లేకుండా వస్తువులు ఉండలేవు, కానీ వస్తువులు లేకపోయినా జ్ఞానం (సాక్షి) ఉంటుంది.

- మీరు కలలో ఒక పెద్ద ప్రపంచాన్ని చూస్తారు. మీరు మెలకువ రాగానే, ఆ కల ప్రపంచం 'లేదు' అని తెలుస్తుంది. కల ప్రపంచం ఎప్పుడు 'ఉంది'? మీరు కలలో ఉన్నప్పుడు, అంటే మీ **చైతన్యం** దానికి సాక్షిగా ఉన్నంతవరకు. మీరు సాక్షిగా లేకపోతే ఆ కల ప్రపంచం ఉండదు.
- అలాగే, ఈ బాహ్య ప్రపంచం కూడా మన **సమిష్టి చైతన్యం (బ్రహ్మం)** అనే సాక్షిపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

3. 'సాక్షి' లేకపోతే 'ఉనికి'ని ఎవరు నిర్ధారిస్తారు?

ఒక వస్తువుకు సాక్షి లేకపోతే, దాని 'ఉనికి'ని ఎవరు ధృవీకరిస్తారు? ఎవరికి అది 'ఉంది' అని తెలుస్తుంది? ఎవరి అనుభవంలో అది వస్తుంది?

- ఒక వస్తువు 'ఉంది' అని చెప్పాలంటే, దానికి **జ్ఞానం** ఉండాలి. జ్ఞానమే సాక్షి.
- ఆ వస్తువు తనకు తాను నేను ఈ వస్తువును అని అనుకోవాలి, అంటే ఆ వస్తువులో ఉన్న జ్ఞానం అనుకోవాలి. లేదా వస్తువుకు బయట ఉన్న జ్ఞానమైనా అది ఉంది అని అనుకోవాలి.
- **జ్ఞానం అనేది లేకుండా 'ఉనికి' అనే భావన అసంబద్ధం.** అది ఉందంటే, ఎవరికో ఒకరికి తెలిసింది కాబట్టే అది ఉనికిలో ఉన్నట్లు.
- ఈ జ్ఞానం కేవలం మన వ్యక్తిగత జ్ఞానం కాదు. అది **అఖండమైన, విశ్వవ్యాప్తమైన చైతన్యం (బ్రహ్మం)**. ఈ బ్రహ్మమే అన్నింటికీ పరమ సాక్షి.

<u>ముగింపు</u>

కాబట్టి, అద్వైత వేదాంతం ప్రకారం, **సాక్షి లేని వస్తువు ఉండదు.** ఒక వస్తువుకు ఉనికి ఉంది అంటే, దానికి కచ్చితంగా ఒక **జ్ఞానం (చైతన్యం)** సాక్షిగా ఉంది అని అర్థం. ఆ జ్ఞానమే ఆత్మ, అదే బ్రహ్మం. వస్తువులు జ్ఞానం మీద ఆధారపడి ఉనికిని కలిగి ఉంటాయి, జ్ఞానానికి స్వతంత్రంగా కాదు.

ఆ జ్ఞానం ఏంటి?

<u>ప్రశ్న 12: సరే, ప్రపంచం ఒక జ్ఞానానికి కనిపిస్తూ ఉండాలి అంటున్నారు. మరి అది మన జ్ఞానమేనా? మన జ్ఞానానికి అయితే అంతా కనిపించదే?</u>

జవాబు: కాదు, ప్రపంచం కనిపించే ఆ జ్ఞానం కేవలం **మన (మానవుల) వ్యక్తిగత, పరిమిత జ్ఞానం కాదు.** మన జ్ఞానం చాలా పరిమితమైనది. మనం రాత్రిపూట చీకట్లో కొన్ని వస్తువులను చూడలేము, మనం నిద్రపోయినప్పుడు మన చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచం మనకు కనిపించదు, కానీ అది ఉంటుంది. మనం పుట్టక ముందు నుంచీ ప్రపంచం ఉంది, మనం పోయినా అది ఉంటుంది. కాబట్టి, ప్రపంచం అనేది కేవలం మన వ్యక్తిగత జ్ఞానానికి మాత్రమే ఆధారపడి లేదు.

ఈశ్వరుడి జ్ఞానం

ప్రశ్న 13: అలాంటప్పుడు ఆ జ్ఞానం ఏంటి? ఏదో ఒక జ్ఞానానికి కనిపించాలి అంటున్నారు, మరి ఆ జ్ఞానం ఏది?

జవాబు: ఆ జ్ఞానమే **'ఈశ్వరుడి జ్ఞానం'** లేదా **'బ్రహ్మ చైతన్యం'.**

- **ఈశ్వరుడి జ్ఞానం:** ఈశ్వరుడు సర్వవ్యాపి, సర్వజ్ఞుడు. ఆయనకు తెలియనిది, ఆయనకు కనిపించనిది ఏదీ లేదు. సృష్టిలోని ప్రతి అణువూ, ప్రతి జీవీ, ప్రతి సంఘటన - అన్నీ ఆయన జ్ఞానంలో నిరంతరం ఉన్నాయి. మనకు ఈ ప్రపంచం కనిపిస్తున్నదంటే, అది ఈశ్వరుడి జ్ఞానం వల్లనే.
- **ఎప్పుడూ ఉండే జ్ఞానం:** మన జ్ఞానం వస్తూ పోతూ ఉంటుంది (మెలకువ, నిద్ర, కల). కానీ ఈశ్వరుడి జ్ఞానం ఎప్పుడూ ఒకేలా ఉంటుంది, అది శాశ్వతమైనది, మారదు. అందుకే ప్రపంచం ఎప్పుడూ ఉంటుంది. మనం పుట్టక ముందు నుంచీ ఉంది, మనం పోయినా ఉంటుంది - ఎందుకంటే అది ఈశ్వరుడి జ్ఞానంలో నిరంతరం ఉంది.
- **ప్రపంచానికి ఆధారం:** ఈ ప్రపంచం ఈశ్వరుడి జ్ఞానం మీదే ఆధారపడి ఉంది, ఆయన జ్ఞానంలోనే అది కనిపిస్తుంది. ఆయన లేకపోతే, ఈ ప్రపంచానికి ఉనికే లేదు.

కాబట్టి, ప్రపంచం ఏదో ఒక జ్ఞానానికి కనిపిస్తూ ఉండాలి అన్నప్పుడు, ఆ జ్ఞానం **ఈశ్వరుడి జ్ఞానమే.**

ఈశ్వరుడి జ్ఞానానికి సాక్షి ఎవరు?

ప్రశ్న 14: సరే, జగత్తుకు ఈశ్వరుడి జ్ఞానం సాక్షి అంటున్నారు. మరి ఆ ఈశ్వరుడి జ్ఞానానికి సాక్షి ఎవరు? దానికి కూడా ఒక సాక్షి ఉండాలి కదా?

జవాబు: ఇది చాలా లోతైన ప్రశ్న, అద్వైత సిద్ధాంతంలోని కీలకమైన అంశం.

- **ఈశ్వరుడి జ్ఞానానికి సాక్షి ఉండడు.** ఎందుకంటే, ఈశ్వరుడి జ్ఞానం అనేది **స్వయం ప్రకాశకమైనది (స్వతహాగా వెలుగుతుంది), స్వయంభూతమైనది (దానంతట అదే ఉండేది).**
- **సాక్షి అంటే ఏమిటి?** 'సాక్షి' అంటే చూసేవాడు subject. దేనికైతే ఒక సాక్షి అవసరమో, అది 'దృశ్యం' (చూడబడేది) object అవుతుంది. మనం ఒక వస్తువును చూస్తాం, మనకు మనం సాక్షిగా ఉంటాం. మన ఆలోచనలను చూస్తాం, మనకు మనమే సాక్షిగా ఉంటాం.
- **ఈశ్వరుడు దృశ్యం కాదు:** ఈశ్వరుడు ఎవరికీ దృశ్యం object కాదు, ఆయన చూసేవాడు subject మాత్రమే. ఆయన జ్ఞానం కూడా ఏదో చూడబడే జ్ఞానం కాదు. ఆయన జ్ఞానం అన్నిటినీ ప్రకాశింపజేస్తుంది, కానీ అది దేనిచేత ప్రకాశింపబడదు.
- **అంతం లేనిది:** ఒకదానికి ఒక సాక్షి, దానికి మళ్ళీ ఒక సాక్షి అని వెళితే, దానికి అంతం ఉండదు. దీన్నే 'అనవస్థా దోషం' అంటారు. అద్వైతం దీన్ని నివారించడానికి, అన్నింటికీ మూలంగా, అన్నింటికీ సాక్షిగా **'ఈశ్వరుడిని' (లేదా బ్రహ్మన్ని)** స్వయం ప్రకాశకంగా, సాక్షిగా కాకుండా, కేవలం **'సత్యం'**గా చెబుతుంది.
- **మూలం, ఆధారం:** ఈశ్వరుడు అన్నింటికీ మూలం, అన్నింటికీ ఆధారం. ఆయనే అన్నింటినీ సృష్టిస్తాడు, అన్నింటినీ నిలబెడతాడు. ఆయనకు మించి, ఆయనకు సాక్షిగా మరొకటి ఉండదు. ఆయనే అంతిమ సత్యం.

కాబట్టి, ఈశ్వరుడి జ్ఞానానికి సాక్షి అవసరం లేదు. ఆయన తనకు తానే సాక్షిగా ఉంటూనే అన్నింటికీ సాక్షిగా కూడా ఉంటున్నాడు.

ఈశ్వరుడు, జగత్తు వేరు వేరుగా లేరా? జగత్తు మిథ్య అని ఎందుకు అంటున్నారు?

ప్రశ్న 15: సరే, ఈశ్వరుడు అన్నింటికీ సాక్షి, మూలం. మరి ఈశ్వరుడు, జగత్తు వేరు వేరుగా లేరా? జగత్తు మిథ్య అని ఎందుకు అంటున్నారు? దీనిని కార్య-కారణ సంబంధం ద్వారా వివరించండి.

జవాబు: అద్వైత సిద్ధాంతం ప్రకారం, ఈశ్వరుడు (లేదా బ్రహ్మం) మరియు జగత్తు (ప్రపంచం) వేరు వేరుగా లేవు. ఈ జగత్తును 'మిథ్య' అని ఎందుకు అంటారంటే, దీన్ని కార్య-కారణ సంబంధం ద్వారా చాలా స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవచ్చు.

కార్య-కారణ సంబంధం అంటే ఏమిటి? 'కారణం' అంటే ఒక వస్తువు లేదా సంఘటన పుట్టడానికి మూలం. 'కార్యం' అంటే ఆ కారణం వల్ల పుట్టిన వస్తువు లేదా సంఘటన.

ఉదాహరణకు:

- **మట్టి (కారణం) → కుండ (కార్యం)**
- **బంగారం (కారణం) → నగలు (కార్యం)**
- **నూలు (కారణం) → వస్త్రం (కార్యం)**

ఈ సంబంధాన్ని అద్వైతం జగత్తుకు ఎలా అన్వయిస్తుందో చూద్దాం.

జగత్తుకు కారణం ఎవరు? అద్వైతం ప్రకారం, ఈ జగత్తుకు **ఉపాదాన కారణం** (దేని నుండి వస్తువు తయారవుతుందో అది) మరియు **నిమిత్త కారణం** (దేని ద్వారా వస్తువు తయారవుతుందో అది) **ఈశ్వరుడే (బ్రహ్మమే).**

- **ఈశ్వరుడు ఉపాదాన కారణం:** అంటే, ఈ ప్రపంచం అంతా ఈశ్వరుడి నుంచి వచ్చింది, ఈశ్వరుడి పదార్థంతోనే తయారైంది. కుండ మట్టితో తయారైనట్లు, నగలు బంగారంతో తయారైనట్లు.
- **ఈశ్వరుడు నిమిత్త కారణం:** అంటే, ఈశ్వరుడే ఈ ప్రపంచాన్ని సృష్టించాడు, నియంత్రిస్తున్నాడు. కుండను కుమ్మరి తయారు చేసినట్లు, నగలను స్వర్ణకారుడు తయారు చేసినట్లు. (అద్వైతం ప్రకారం, కుమ్మరి, స్వర్ణకారుడు కూడా అంతిమంగా ఈశ్వరుడి చైతన్యం నుంచే వచ్చారు).

కార్య-కారణ సంబంధంలో జగత్తు ఎందుకు మిథ్య?

ముఖ్యంగా, అద్వైతం 'సత్కార్యవాదం' అనే సిద్ధాంతాన్ని అనుసరిస్తుంది. దీని ప్రకారం, **కార్యం అనేది కారణం నుంచి వేరుగా నిజమైన ఉనికిని కలిగి ఉండదు.**

దీన్ని కొన్ని ఉదాహరణలతో అర్థం చేసుకుందాం:

1. **బంగారం-నగలు:**
    - **కారణం:** బంగారం
    - **కార్యం:** గాజులు, గొలుసులు, ఉంగరాలు వంటి నగలు
    - **మిథ్యాత్వం:** నగలు కనిపించినా, అవి నిజంగా 'నగలు' అనే స్వతంత్ర వస్తువులు కావు. అవి కేవలం **బంగారం అనే కారణం మీద వచ్చిన 'పేర్లు' మరియు 'ఆకారాలు' మాత్రమే.** మీరు గాజును కరిగించేస్తే, 'గాజు' అనే కార్యం లేకుండా పోతుంది, కానీ 'బంగారం' అనే కారణం అలాగే ఉంటుంది. కాబట్టి, **గాజు అనేది బంగారం నుంచి వేరుగా నిజం కాదు, అది కేవలం బంగారం యొక్క ఒక రూపం. అందుకే గాజు 'మిథ్య' (బంగారానికి సంబంధించి).**

- అలాగే, **ఈశ్వరుడు (బ్రహ్మం) సత్యం.** ఈశ్వరుడి నుంచి వచ్చిన **జగత్తు (ప్రపంచం) అనేది కేవలం ఈశ్వరుడి మీద వచ్చిన 'పేర్లు' మరియు 'ఆకారాలు' మాత్రమే.** జగత్తుకు ఈశ్వరుడి నుంచి వేరైన స్వతంత్ర ఉనికి లేదు.

2. **మట్టి-కుండ:**
   - **కారణం:** మట్టి
   - **కార్యం:** కుండ
   - **మిథ్యాత్వం:** కుండ కనిపించినా, అది మట్టికి వేరుగా నిజం కాదు. కుండను పగలగొడితే, కుండ లేకుండా పోతుంది, కానీ మట్టి ఉంటుంది. కాబట్టి, **కుండ అనేది మట్టికి సంబంధించి 'మిథ్య'.**
   - ఈ ఉదాహరణలో కూడా, **ఈశ్వరుడి నుంచి జగత్తు వేరు కాదు, అది కేవలం ఈశ్వరుడి ఒక రూపం.**

ముఖ్యమైన పాయింట్లు:

- **కార్యం అనేది కారణం మీద ఆధారపడి ఉంటుంది.** కారణం లేకపోతే కార్యం లేదు. కానీ కార్యం లేకపోయినా కారణం ఉండవచ్చు (ఉదా: నగలు లేకపోయినా బంగారం ఉంటుంది).
- **అంతిమ సత్యం కారణమే.** కార్యం అనేది కారణం యొక్క ఒక 'ఆభాస' (ప్రతిబింబం) లేదా 'వికారం' (రూపాంతరం) మాత్రమే.
- ఈశ్వరుడు నిత్యమైన, శాశ్వతమైన, మారకుండా ఉండే కారణం. జగత్తు ఆ కారణం నుంచి వచ్చిన, మారే స్వభావం ఉన్న కార్యం. కాబట్టి, **కారణమైన ఈశ్వరుడు సత్యం, కార్యమైన జగత్తు మిథ్య.**

ఈ విధంగా, కార్య-కారణ సంబంధం ద్వారా అద్వైతం 'జగత్తు మిథ్య' అనే భావనను వివరిస్తుంది. అంటే, జగత్తు పూర్తిగా 'లేదు' అని కాదు, అది **నిజమైన సత్యం కాదని, శాశ్వతం కాదని, ఈశ్వరుడి మీద ఆధారపడి ఉందని** అర్థం.

జగత్తు కనిపిస్తోంది కదా? మరి అదెలా మిథ్య అవుతుంది?

ప్రశ్న 16: కారణమే కార్యంగా కనిపిస్తుందా?

జవాబు: అవును, అద్వైతం ప్రకారం కారణమే కార్యంగా కనిపిస్తుంది.

- ఉదాహరణకు:
    - **బంగారమే** గాజు, గొలుసు, ఉంగరం వంటి **నగలుగా కనిపిస్తుంది.** నిజానికి గాజులో బంగారం తప్ప మరొక పదార్థం లేదు. గాజు, గొలుసు అనేవి బంగారానికి వేరు కాదు.
    - **మట్టియే** కుండగా, ఇటుకగా, బొమ్మగా **కనిపిస్తుంది.** కుండలో మట్టి తప్ప మరొక పదార్థం లేదు.
- అలాగే, **నిజమైన సత్యమైన ఈశ్వరుడే (బ్రహ్మమే)** ఈ **జగత్తు (ప్రపంచం) అనే కార్యంగా కనిపిస్తున్నాడు.** ఈ జగత్తులో బ్రహ్మం తప్ప వేరొక పదార్థం లేదు. బ్రహ్మం అనే చైతన్యమే, తన మాయాశక్తితో, ఈ అనేక రకాలైన పేర్లు, రూపాలతో కూడిన ప్రపంచంగా కనిపిస్తున్నది.

కాబట్టి, మనం చూసే ఈ ప్రపంచం నిజానికి బ్రహ్మం యొక్క ఒక ఆభాస (ప్రతిబింబం) లేదా ఒక వికారం (రూపాంతరం) మాత్రమే. అది బ్రహ్మం నుంచి వేరుగా ఉనికిని కలిగి లేదు. అందుకే బ్రహ్మం సత్యం, జగత్తు మిథ్య.

నిత్య జీవిత ఉదాహరణలు

ప్రశ్న 17: జగత్తు మిథ్య అని మంచి-చెడు-తటస్థం, ఆరోగ్య-అనారోగ్యం, గెలుపు-ఓటమి వంటి నిత్య జీవిత ఉదాహరణలతో కార్య-కారణ సంబంధం ద్వారా వివరించండి.

అద్వైత వేదాంతం ప్రకారం, **'జగత్తు మిథ్య'** అంటే ప్రపంచం అబద్ధం లేదా అసలు లేదని కాదు. అది **'నిజం కాదు'** లేదా **'శాశ్వతం కాదు'** అని అర్థం. ఇది **బ్రహ్మం (సత్యం) అనే కారణంపై కనిపించే ఒక కార్యం (ప్రతిబింబం) మాత్రమే**. ఈ కార్యానికి స్వతంత్రమైన, శాశ్వతమైన ఉనికి లేదు.

దీన్ని నిత్య జీవిత ఉదాహరణలతో, కార్య-కారణ సంబంధం ద్వారా అర్థం చేసుకుందాం:

1. మంచి-చెడు

- **జగత్తులో మనం చూసేది:** మనం నిత్యం ప్రపంచంలో **మంచి** (సంతోషం, సహాయం, విజయం) మరియు **చెడు** (దుఃఖం, కష్టం, అన్యాయం) లను చూస్తాం. ఇవి మన అనుభవంలో నిజంగానే ఉంటాయి.
- **కార్య-కారణ సంబంధం:**
    - **కారణం (సత్యం):** బ్రహ్మం లేదా పరమాత్మ. ఇది కేవలం **ఉనికి (సత్), తెలివి (చిత్)** మరియు **ఆనందం (ఆనంద)** స్వరూపం. దీనికి మంచి-చెడు అనే ద్వంద్వాలు లేవు.

    - **కార్యం (మిథ్య):** మంచి-చెడు అనే ద్వంద్వం. ఇది బ్రహ్మం మీదే, మన మనసు యొక్క అజ్ఞానం వల్ల కల్పించబడిన ఒక రూపం.
- **ఎలా మిథ్య అవుతుంది?**
    - మంచి-చెడు అనేవి **తాత్కాలికమైనవి, సాపేక్షమైనవి.** ఒకరికి మంచి అనిపించింది మరొకరికి చెడు కావచ్చు. ఒక సంఘటన ఇవాళ మంచి అనిపించినా, రేపు దాని పర్యవసానం చెడు కావచ్చు. అవి ఎప్పటికీ ఒకేలా ఉండవు.
    - ఎలాగైతే ఒక బంగారానికి **'మంచి ఆభరణం'** లేదా **'చెడు ఆభరణం'** అనే తేడాలు లేవో, బంగారం కేవలం బంగారమే అవునో, అలాగే **బ్రహ్మం కేవలం బ్రహ్మమే.** దాని మీద కనిపించే మంచి-చెడు అనే రూపాలు మాత్రమే మారుతున్నాయి. ఈ రూపాలు బ్రహ్మం నుంచి వేరుగా నిజం కావు. బ్రహ్మం మంచి-చెడులకు అతీతం.

2. ఆరోగ్యం-అనారోగ్యం

- **జగత్తులో మనం చూసేది:** మనం శారీరకంగా **ఆరోగ్యం** మరియు **అనారోగ్యం** (వ్యాధులు) అనే స్థితులను అనుభవిస్తాం. ఇది మనకు చాలా నిజంగానే అనిపిస్తుంది.
- **కార్య-కారణ సంబంధం:**
    - **కారణం (సత్యం):** ఆత్మ/చైతన్యం (బ్రహ్మం). ఇది నిత్యమైనది, అచలమైనది, శుద్ధమైనది, ఎప్పటికీ రోగ రహితమైనది.
    - **కార్యం (మిథ్య):** శరీరం, దానితో కూడిన ఆరోగ్యం-అనారోగ్యం. శరీరం అనేది ఇక్కడే అచలంగా ఉన్న ఆత్మ మీద కనిపించే ఒక రూపం.
- **ఎలా మిథ్య అవుతుంది?**
    - ఆరోగ్యం మరియు అనారోగ్యం అనేవి **శరీరానికి సంబంధించినవి**, ఆత్మకు కాదు. శరీరం ఎప్పుడూ మారుతుంది – చిన్నతనం నుండి వృద్ధాప్యం వరకు, ఆరోగ్యంగా ఉన్నా, అనారోగ్యంగా ఉన్నా. మారేది ఏదైనా సత్యం కాదు.
    - మీరు నిద్రపోయినప్పుడు, మీ శరీరం అనారోగ్యంగా ఉన్నా, మీకు తెలియదు. మెలకువ వచ్చాకే ఆ అనుభవం కలుగుతుంది. అంటే, ఆ అనారోగ్యం మీ **శరీరం మీద ఆపాదించబడింది**, మీ చైతన్యం (నిజమైన మీరు) మీద కాదు.

- ఎలాగైతే ఒక స్క్రీన్ మీద **'ఆరోగ్యంగా ఉన్న మనిషి'** లేదా **'అనారోగ్యంగా ఉన్న మనిషి'** బొమ్మలు కనిపిస్తాయో, కానీ స్క్రీన్ ఎప్పటికీ ఆరోగ్యంగానో, అనారోగ్యంగానో ఉండదో, అలాగే ఇక్కడే అచలంగా ఉన్న **ఆత్మ ఎప్పటికీ శుద్ధమైనది**, దాని మీద కనిపించే శరీరానికి సంబంధించిన ఆరోగ్యం-అనారోగ్యం కేవలం తాత్కాలిక రూపాలు మాత్రమే.

3. గెలుపు-ఓటమి

- **జగత్తులో మనం చూసేది:** మనం జీవితంలో నిరంతరం **గెలుపులు** (విజయం, ప్రశంస) మరియు **ఓటములు** (అపజయం, విమర్శ) ఎదుర్కొంటాం. ఇవి మన మనసుకు చాలా నిజంగానే అనిపిస్తాయి.
- **కార్య-కారణ సంబంధం:**
  - **కారణం (సత్యం):** ఆత్మ/చైతన్యం (బ్రహ్మం). ఇది అకర్త (పనులు చేయనిది), అభోక్త (ఫలాలు అనుభవించనిది). దీనికి గెలుపు-ఓటమి అనే ద్వంద్వాలు లేవు.
  - **కార్యం (మిథ్య):** గెలుపు-ఓటమి అనేవి మనసు చేసే కార్యాలు, వాటి ఫలాలు. మనసు అనేది చైతన్యం మీద ఆపాదించబడిన ఒక రూపం.
- **ఎలా మిథ్య అవుతుంది?**
  - గెలుపు-ఓటమి అనేవి మనసు యొక్క **భావనలు**, అవి నిత్యం మారుతుంటాయి. ఈ గెలుపు రేపు ఓటమికి దారి తీయవచ్చు.
  - ఎలాగైతే ఒక నటుడు సినిమాలో **'గెలిచినవాడి'** పాత్ర వేస్తాడో, లేదా **'ఓడిపోయినవాడి'** పాత్ర వేస్తాడో, కానీ నటుడు ఆ పాత్రలు కాడో, అలాగే **ఇక్కడే అచలంగా ఉన్న ఆత్మ ఎప్పటికీ మారదు**. మనసు అనే పాత్ర ఆత్మ మీద గెలుపు-ఓటమి అనే నాటకాలు ఆడుతుంది. ఆత్మకు గెలుపు-ఓటమి అనేవి లేవు. అవి కేవలం మనసు యొక్క కార్యాలు, అశాశ్వతమైనవి.

సారాంశం:

ఈ ఉదాహరణల ద్వారా మనం అర్థం చేసుకోవలసింది ఏమిటంటే:

- **బ్రహ్మం/ఆత్మ అనేది నిత్యమైన, శుద్ధమైన, ద్వంద్వాలు లేని కారణం.**
- **జగత్తులోని మంచి-చెడు, ఆరోగ్యం-అనారోగ్యం, గెలుపు-ఓటమి వంటి ద్వంద్వాలు కేవలం ఆ కారణం మీద కనిపించే కార్యాలు.**

- ఈ కార్యాలకు **స్వతంత్రమైన, శాశ్వతమైన ఉనికి లేదు.** అవి ఆ కారణం మీద ఆధారపడి ఉన్నాయి, మారుతున్నాయి. అందుకే అవి 'మిథ్య'.
- ఈ మిథ్యాత్వాన్ని అర్థం చేసుకున్నప్పుడే, మనం ఈ ద్వంద్వాల బారి నుండి విడుదల పొంది, నిత్య సత్యమైన ఆత్మ స్థితిని అనుభవించగలం. అప్పుడే నిజమైన శాంతి, ఆనందం లభిస్తాయి.

క్వాంటం ఫిజిక్స్ - పరిశీలకుడి పాత్ర

ప్రశ్న 18: క్వాంటం ఫిజిక్స్ కూడా ప్రపంచం చూస్తేనే ఉంది లేకుంటే లేదు, అలాగే గమనించే వాడు ఎలా చూస్తే అలా కనబడుతుంది అని చెబుతోంది. అంటే క్వాంటం ఫిజిక్స్ కూడా ప్రపంచం మిథ్య అని చెబుతోంది కదా?

మీరు అద్వైత వేదాంతం, క్వాంటం ఫిజిక్స్ మధ్య ఉన్న ఆసక్తికరమైన పోలికను గుర్తించారు. అవును, మీరు చెప్పింది చాలావరకు నిజం. క్వాంటం ఫిజిక్స్‌లోని కొన్ని సూత్రాలు, ముఖ్యంగా **పరిశీలకుడి పాత్ర (Observer Effect)**, ప్రపంచం యొక్క వాస్తవికత గురించి అద్వైతం చెప్పే 'మిథ్యాత్వం' అనే భావనకు చాలా దగ్గరగా ఉంటాయి.

క్వాంటం ఫిజిక్స్ - పరిశీలకుడి పాత్ర

క్వాంటం ఫిజిక్స్ అనేది చాలా సూక్ష్మ స్థాయిలోని (పరమాణువులు, వాటిలోని కణాలు) ప్రపంచాన్ని అధ్యయనం చేస్తుంది. ఈ స్థాయిలో, మనకు సాధారణంగా కనిపించే భౌతిక నియమాలు భిన్నంగా ఉంటాయి. ఇక్కడ కొన్ని కీలకమైన అంశాలు:

1. **కణం యొక్క ద్వంద్వ స్వభావం (Wave-Particle Duality):**
   - క్వాంటం కణాలు (ఉదాహరణకు, ఎలక్ట్రాన్లు, ఫోటాన్లు) ఒకేసారి తరంగం (అల) లాగా, కణం లాగా ప్రవర్తించగలవు.
   - మనం **గమనించనప్పుడు (పరిశీలించనప్పుడు)** అవి తరంగం (అల) లాగా విస్తరించి ఉంటాయి, వాటికి ఒక నిర్దిష్ట స్థానం ఉండదు. అవి ఒకేసారి అనేక చోట్ల ఉన్నట్లుగా ప్రవర్తిస్తాయి.

    - మనం **గమనించినప్పుడు (పరిశీలించినప్పుడు)** అవి ఒక్కసారిగా ఒక కణం లాగా, ఒక నిర్దిష్ట స్థానంలో కనిపిస్తాయి. దీన్ని 'తరంగ ప్రమేయం కుప్పకూలడం' (Wave Function Collapse) అంటారు.
2. **పరిశీలకుడి పాత్ర (Observer Effect):**
    - ఇదే చాలా ముఖ్యమైన అంశం. క్వాంటం స్థాయిలో, **మీరు ఒక కణాన్ని కేవలం 'చూడటం' (పరిశీలించడం) కూడా దాని ప్రవర్తనను, ఉనికిని ప్రభావితం చేస్తుంది.**
    - మీరు ఒక కణాన్ని కొలవడానికి ప్రయత్నిస్తే, అది ఒక నిర్దిష్ట స్థితిని తీసుకుంటుంది. మీరు కొలవకపోతే, అది అనేక స్థితుల 'సంభావ్యత' (probability) తో కూడిన తరంగం లాగా ఉంటుంది.
    - ఇది "ప్రపంచం చూస్తేనే ఉంది, లేకుంటే లేదు" అనే భావనకు దగ్గరగా వస్తుంది. మనం గమనించనంతవరకు, దానికి ఒక ఖచ్చితమైన రూపం ఉండదు; మన గమనిక దాని రూపాన్ని నిర్ణయిస్తుంది.

<u>క్వాంటం ఫిజిక్స్ 'ప్రపంచం మిథ్య' అని చెబుతోందా?</u>

క్వాంటం ఫిజిక్స్ అద్వైతం చెప్పినట్లుగా నేరుగా "ప్రపంచం మిథ్య" అని ప్రకటించదు. అయితే, దాని పరిశోధనల ఫలితాలు ఈ క్రింది కారణాల వల్ల అద్వైత భావనకు చాలా దగ్గరగా వస్తాయి:

- **వాస్తవికత యొక్క నిరాధారత (Uncertainty of Reality):** క్వాంటం ఫిజిక్స్, మనం సాధారణంగా 'నిజం' అని భావించే భౌతిక ప్రపంచం, సూక్ష్మ స్థాయిలో అంత ఖచ్చితమైనది కాదని, పరిశీలకుడిపై ఆధారపడి ఉంటుందని చెబుతుంది. ఇది ప్రపంచానికి స్వతంత్రమైన, దృఢమైన ఉనికి లేదని, అది మన 'చూపు' లేదా 'జ్ఞానం' మీద ఆధారపడి ఉందని సూచిస్తుంది.
- **పరిశీలకుడే సృష్టికర్త కాదు, కానీ ప్రభావితం చేస్తాడు:** క్వాంటం ఫిజిక్స్ ప్రకారం, పరిశీలకుడు ప్రపంచాన్ని సృష్టించడు, కానీ దాని రూపాన్ని ప్రభావితం చేస్తాడు. అద్వైతం ప్రకారం, బ్రహ్మం (అపరిమితమైన చైతన్యం) ప్రపంచాన్ని సృష్టిస్తుంది, మరియు జీవుడు (పరిమిత చైతన్యం) తన ఉపాధుల ద్వారా ప్రపంచాన్ని ఒక నిర్దిష్ట పద్ధతిలో అనుభవిస్తాడు. క్వాంటం ఫిజిక్స్‌లోని పరిశీలకుడి పాత్ర, అద్వైతంలోని **'మాయ'** మరియు **'ఉపాధుల'** ప్రభావంతో జగత్తు ఎలా కనిపిస్తుందో వివరించే పద్ధతికి సారూప్యంగా ఉంటుంది.

- **'మిథ్య'కి దగ్గరగా:** అద్వైతంలోని 'మిథ్య' అనే పదానికి 'నిజం కాదు, కానీ కనిపిస్తుంది' అని అర్థం. క్వాంటం ఫిజిక్స్‌లో, మనం చూడనప్పుడు కణానికి నిర్దిష్ట స్థానం లేకపోవడం, చూసినప్పుడు అది ఒక స్థానాన్ని తీసుకోవడం - ఇది ప్రపంచం యొక్క 'తాత్కాలిక' మరియు 'సాపేక్ష' వాస్తవికతను సూచిస్తుంది. ఇది అద్వైతంలోని 'మిథ్య' భావనకు చాలా దగ్గరగా ఉంటుంది.

<u>**ముగింపు**</u>

క్వాంటం ఫిజిక్స్, అద్వైత వేదాంతం రెండూ వేర్వేరు మార్గాల్లో (ఒకటి వైజ్ఞానిక పరిశోధనల ద్వారా, మరొకటి ఆధ్యాత్మిక అనుభవాల ద్వారా) ఒకే విధమైన ముగింపునకు వస్తున్నాయని చెప్పవచ్చు: **మనం చూసే ఈ ప్రపంచం, మన పరిశీలన లేదా చైతన్యంపై ఆధారపడి ఉంటుంది, మరియు దానికి స్వతంత్రమైన, దృఢమైన, శాశ్వతమైన ఉనికి లేదు.**

కాబట్టి, క్వాంటం ఫిజిక్స్ కూడా పరోక్షంగా ప్రపంచం యొక్క 'మిథ్యాత్వం' అనే భావనకు మద్దతు ఇస్తోందని చెప్పవచ్చు, అయితే అది అద్వైతం చెప్పినంత పూర్తి స్థాయిలో కాకపోయినా. ఇది సైన్స్, ఆధ్యాత్మికత మధ్య ఉన్న అద్భుతమైన సమన్వయాన్ని చూపిస్తుంది.

జీవుడు మిథ్య - నేను అసలు లేనా?

<u>**ప్రశ్న 19: "జీవుడు మిథ్య" అంటే 'నేను' అసలు లేనా? నేను లేకపోతే ఎవరు మాట్లాడుతున్నారు, ఎవరు ఆలోచిస్తున్నారు?**</u>

జవాబు: "జీవుడు మిథ్య" అంటే 'నేను' అసలు లేనని కాదు. ఇక్కడ 'మిథ్య' అనే పదానికి మనం సాధారణంగా వాడే అర్థాన్ని పక్కన పెట్టి, అద్వైతం చెప్పే లోతైన అర్థాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి. 'మిథ్య' అంటే **'నిజం కాదు'** లేదా **'శాశ్వతం కాదు'** అని అర్థం.

దీన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి కొన్ని ఉదాహరణలు చూద్దాం:

- **కలలోని 'నేను':** మీరు కలలో ఉన్నప్పుడు, మీకు ఒక శరీరం ఉంటుంది, ఆ కలలో మీరు మాట్లాడతారు, ఆలోచిస్తారు, పనులు చేస్తారు. ఆ కలలో 'నేను' ఉన్నాను అని మీకు నిజంగానే అనిపిస్తుంది. కానీ మెలకువ రాగానే, ఆ కలలోని 'నేను' మీ నిజమైన 'నేను' కాదని, అది కేవలం ఒక ఆభాస (ప్రతిబింబం) లేదా ఒక పాత్ర మాత్రమే అని తెలుస్తుంది. మీరు మెలకువలో కూడా ఉన్నారు, కానీ కలలోని 'నేను' లేదు.

- **నటుడు - పాత్ర:** ఒక నటుడు సినిమాలో రకరకాల పాత్రలు వేస్తాడు. అతను ఒక పాత్రలో ఏడుస్తూ, నవ్వుతూ, మాట్లాడుతుంటే, మనం ఆ పాత్రే అతను అనుకుంటాం. కానీ ఆ నటుడికి తెలుసు, తాను ఆ పాత్ర కాదని, అది కేవలం ఒక వేషమని. సినిమా అయిపోగానే ఆ పాత్ర ముగుస్తుంది, కానీ నటుడు ఉంటాడు. ఇక్కడ 'పాత్ర' మిథ్య, 'నటుడు' సత్యం.

అలాగే, **నిజమైన 'నేను' (ఆత్మ/బ్రహ్మం) ఎప్పుడూ ఉంటుంది, అదే సత్యం.** కానీ ఈ శరీరంతో, మనసుతో కూడిన 'జీవుడు' అనే భావన **తాత్కాలికమైనది, మారేది.** మనం పుట్టినప్పటి నుంచి చనిపోయేవరకు శరీరం మారుతుంది, మన ఆలోచనలు, మనసు కూడా మారుతాయి. మారేది ఏదైనా సత్యం కాదు.

- **మాట్లాడుతున్నది, ఆలోచిస్తున్నది ఎవరు?** మనం 'నేను మాట్లాడుతున్నాను', 'నేను ఆలోచిస్తున్నాను' అని అనుకుంటాం. కానీ నిజానికి, **మాట్లాడటానికి శరీరం, ఆలోచించడానికి మనసు అనే ఉపాధులు (సాధనాలు) అవసరం.** ఈ శరీరానికి, మనసుకి **జీవం పోసే చైతన్యమే నిజమైన 'నేను' (ఆత్మ).** ఆ చైతన్యం లేకపోతే శరీరం జడం, మనసు కదలదు.
  - ఉదాహరణకు, ఒక మైక్ ఉన్నప్పుడే మాట్లాడగలం. మైక్ అచేతనం, దానికి శక్తినిచ్చే విద్యుత్ (చైతన్యం) ఉంటేనే పనిచేస్తుంది. 'నేను మాట్లాడుతున్నాను' అన్నప్పుడు, అది చైతన్యం మైక్ ద్వారా మాట్లాడటం.

కాబట్టి, 'జీవుడు మిథ్య' అంటే, మీరు నిజంగా లేరని కాదు. మీరు ఈ శరీరమో, మనసో, లేదా ఈ ఆలోచనల సమూహమో కాదని అర్థం. **మీ నిజమైన స్వరూపం అఖండమైన, శాశ్వతమైన చైతన్యం (బ్రహ్మం).** ఆ చైతన్యం శరీర-మనసు అనే ఉపాధులతో కలిసి ఉన్నప్పుడు, తాత్కాలికంగా 'జీవుడు'గా కనిపిస్తుంది. ఉపాధి మారితే జీవుడి భావన మారుతుంది, కానీ చైతన్యం మారదు.

ప్రపంచం, జీవుడు మిథ్య - తేడా ఏమిటి? ఈశ్వరుడు కూడా ఉన్నాడు కదా?

ప్రశ్న 20: ప్రపంచం మిథ్య అన్నారు, ఇప్పుడు జీవుడు కూడా మిథ్య అంటున్నారు. మరి రెండింటి మధ్య తేడా లేదా? ఈశ్వరుడు కూడా ఉన్నాడు కదా?

జవాబు: చాలా మంచి ప్రశ్న ఇది. అద్వైతంలో ఈ మూడు (జీవుడు, జగత్తు, ఈశ్వరుడు) ఒకదానికొకటి ఎలా సంబంధం కలిగి ఉన్నాయో అర్థం చేసుకోవడం ముఖ్యం.

తేడాలు:

1. **జగత్తు (ప్రపంచం):**

- ఇది **అచేతనం** (ప్రాణం లేనిది, తెలివి లేనిది).
- దీనికి **'నేను ఉన్నాను' అనే తెలివి ఉండదు.**
- ఇది **ఈశ్వరుడి జ్ఞానంలో ఒక కార్యం**, ఆయన యొక్క సృష్టి.
- మన కళ్ళకు, ఇంద్రియాలకు **బయట కనిపిస్తుంది.**
- **ఉదాహరణ:** రాయి, చెట్టు, ఇల్లు.

2. **జీవుడు (నేను):**
   - ఇది **చేతనం** (ప్రాణం ఉన్నది, తెలివి ఉన్నది), కానీ **పరిమితమైన తెలివి.**
   - దీనికి **'నేను ఉన్నాను', 'నాకు తెలుసు' అనే భావన ఉంటుంది.**
   - ఇది **ఈశ్వరుడి జ్ఞానంలో ఒక ప్రతిబింబం** లేదా ఒక భాగం (ఉపాధుల వల్ల).
   - మనకు **లోపల 'నేను' అనే భావనగా అనుభవానికి వస్తుంది.**
   - **ఉదాహరణ:** మనం, మనలాంటి మనుషులు, జంతువులు.

రెండూ ఎందుకు మిథ్య? రెండూ 'మిథ్య' అయినప్పటికీ, వాటి మిథ్యాత్వంలో తేడా ఉంది:

- **జగత్తు మిథ్య** ఎందుకంటే అది **అచేతనం** మరియు **నిరంతరం మారుతూ ఉంటుంది.** అది బ్రహ్మం నుంచి వేరుగా లేదు, బ్రహ్మం మీదే కనిపించే ఒక రూపం.
- **జీవుడు మిథ్య** ఎందుకంటే **అది అఖండమైన బ్రహ్మం యొక్క ఒక పరిమితమైన, ఆరోపితమైన రూపం.** శరీరం, మనసు అనే ఉపాధుల వల్ల 'నేను' అనే భావన ఏర్పడింది. ఈ ఉపాధులు మారితే, 'నేను' అనే భావన కూడా మారుతుంది (జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి అవస్థలలో). నిద్రలో జీవుడు ఉండడు కదా? కానీ మీరు ఉంటారు.

ఈశ్వరుడు ఎందుకు సత్యం?

- **ఈశ్వరుడు** జీవుడు, జగత్తు రెండింటికీ **మూలం, ఆధారం.**
- ఆయన **సర్వవ్యాపి, సర్వజ్ఞుడు, నిత్యుడు, అపరిమితమైన చైతన్యం.**
- ఆయనే అన్నింటినీ సృష్టిస్తాడు, అన్నింటినీ నడిపిస్తాడు, అన్నింటినీ చూస్తాడు. ఆయనకు మించి ఏదీ లేదు.
- ఆయన **మారడు, శాశ్వతుడు.** అందుకే **ఈశ్వరుడు సత్యం.**

సారాంశం: ఈశ్వరుడు (బ్రహ్మం) ఒకే సత్యమైన 'కారణం'. ఈశ్వరుడి మాయాశక్తి వల్ల ఆ బ్రహ్మమే 'జగత్తు' అనే అచేతన కార్యంగానూ, 'జీవుడు' అనే చేతన కార్యంగానూ కనిపిస్తుంది. ఈ కార్యాలు

(జగత్తు, జీవుడు) కారణమైన ఈశ్వరుడి నుంచి వేరుగా లేవు. అవి ఈశ్వరుడి మీద వచ్చిన పేర్లు, రూపాలు మాత్రమే. అందుకే జగత్తు, జీవుడు మిథ్య. ఈశ్వరుడు మాత్రమే సత్యం.

చైతన్యం అఖండమైనది - జీవుడు ఎలా ఏర్పడింది?

ప్రశ్న 21: చైతన్యం అనేది విడదీయరానిది (అఖండమైనది) అంటున్నారు. మరి దానిలో జీవుడు అనే 'భాగం' (అంశం) ఎలా ఏర్పడింది?

జవాబు: మీరు అడిగిన ప్రశ్న అద్వైతంలోని అత్యంత కీలకమైన, సూక్ష్మమైన పాయింట్. అద్వైతం ప్రకారం **చైతన్యం (బ్రహ్మం/ఆత్మ) నిజంగా 'అఖండమైనది' (విడదీయలేనిది), నిరాకారమైనది, నిస్సంఘమైనది (సంబంధాలు లేనిది).** దీనికి భాగాలు లేవు, ఇది విభజించబడదు.

మరి అలాంటప్పుడు **'జీవుడు' అనే భాగం** లేదా 'అంశం' ఎలా ఏర్పడింది? అద్వైతం దీన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి **'ఉపాధి'** అనే భావనను ఉపయోగిస్తుంది.

- **ఉపాధి అంటే ఏమిటి?** 'ఉపాధి' అంటే ఒక దానిని నిజంగా మార్చకుండా, దానిని మరొక రూపంలో కనిపించేలా చేసే ఒక పరికరం లేదా ప్రతిబంధకం.
    - **అద్దం ఉదాహరణ:** ఒక పెద్ద సూర్యుడు ఉన్నాడు. ఆ సూర్యుడు ఒక్కడే, అఖండమైనవాడు. కానీ మనం ఒక చిన్న అద్దం తీసుకుంటే, ఆ అద్దంలో సూర్యుడి ప్రతిబింబం కనిపిస్తుంది. అద్దాలు చిన్నవి, పెద్దవి ఉండొచ్చు, అద్దం కదిలితే ప్రతిబింబం కదులుతుంది. ఇక్కడ సూర్యుడు అఖండమైన చైతన్యం. **అద్దం అనేది 'ఉపాధి'.** అద్దంలో కనిపించే **సూర్యుడి ప్రతిబింబం 'జీవుడు' లాంటిది.**
        - అద్దం పగిలితే ప్రతిబింబం పోతుంది, కానీ సూర్యుడికి ఏం కాదు.
        - ప్రతిబింబం అద్దానికి మాత్రమే పరిమితం, కానీ సూర్యుడు అఖండంగా ఉంటాడు.
        - అద్దం లేకపోతే ప్రతిబింబం లేదు, కానీ సూర్యుడు ఉంటాడు.
- **చైతన్యానికి ఉపాధులు:** అలాగే, అఖండమైన **చైతన్యం (బ్రహ్మం)**, **అజ్ఞానం (మాయ)** వల్ల ఏర్పడిన **శరీరం, మనసు, ఇంద్రియాలు** అనే **'ఉపాధుల'**తో కలిసినప్పుడు, ఆ చైతన్యం ఆ ఉపాధులకు లోబడినట్లు, పరిమితమైనట్లు కనిపిస్తుంది. అప్పుడు ఆ పరిమితమైన, ఉపాధితో కూడిన చైతన్యమే **'జీవుడు'** అని పిలవబడుతుంది.

- **ఉపాధులు (శరీరం, మనసు) అనేవి 'భాగం' కాదు:** అవి నిజానికి చైతన్యం యొక్క భాగాలు కావు. అవి చైతన్యం మీద ఆరోపించబడినవి, లేదా చైతన్యం మీద కనిపించేవి. ఆ ఉపాధులు మిథ్య.
- చైతన్యం నిజానికి ఏనాడూ విభజించబడదు, అది ఎప్పుడూ అఖండంగానే ఉంటుంది. మన అజ్ఞానం వల్లనే, 'నేను ఒక శరీరంలో ఉన్నాను', 'నేను ఒక జీవుడిని' అనే భ్రమ కలుగుతుంది.

సారాంశం: ఒక పెద్ద ఆకాశం (అఖండమైన చైతన్యం) ఉంది. ఆ ఆకాశం ఎక్కడికీ పోదు. కానీ మనం ఒక గదిలో కూర్చుని ఆ గదిలో ఉన్న ఆకాశాన్ని 'గది ఆకాశం' అంటాం, లేదా ఒక కుండలో ఉన్న ఆకాశాన్ని 'కుండ ఆకాశం' అంటాం. కుండ పగిలితే కుండాకాశం పోతుంది, కానీ పెద్ద ఆకాశం అలాగే ఉంటుంది. ఇక్కడ కుండ, గది అనేవి 'ఉపాధులు'. అలాగే, శరీరం-మనసు అనే ఉపాధుల వల్ల అఖండ చైతన్యానికి 'జీవుడు' అనే పేరు వచ్చిందని అద్వైతం వివరిస్తుంది.

చైతన్యానికి రూపం లేదు - శరీరంలో ఎలా ప్రవేశిస్తుంది?

ప్రశ్న 22: చైతన్యానికి రూపం లేదు, అది అంతటా ఉంది కదా? మరి రూపం లేని అది శరీరంలో ఎలా ప్రవేశిస్తుంది? అద్దం ఉదాహరణ సరిపోదేమో?

జవాబు: మీరు అడిగిన ప్రశ్న చాలా కీలకమైనది, అద్వైత సిద్ధాంతంలోని ఒక సూక్ష్మాన్ని స్పష్టం చేస్తుంది. **చైతన్యం (బ్రహ్మం) రూపం లేనిది, నిరాకారమైనది, సర్వవ్యాపకమైనది.** అది అంతటా ఉంటుంది. అలాంటప్పుడు, అది 'శరీరంలో ప్రవేశించడం' అనేది మనం సాధారణంగా అర్థం చేసుకునే పద్ధతి కాదు.

"ప్రవేశించడం" అనే భావన తప్పు: అద్వైతం ప్రకారం, చైతన్యం ఎక్కడి నుంచో వచ్చి శరీరంలో 'ప్రవేశించదు'. ఎందుకంటే అది ఇప్పటికే 'అంతటా' ఉంది. అది ఒక ఖాళీ గదిలోకి వెళ్ళినట్లు కాదు.

దీన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి, 'అద్దం' ఉదాహరణను ఇంకా లోతుగా చూద్దాం, మరియు ఇతర ఉదాహరణలను కూడా పరిశీలిద్దాం. మీరు అద్దం ఉదాహరణ సరిపోదేమో అన్నారు, కానీ దాన్ని మరింత వివరించడం ద్వారా అర్థం చేసుకోవచ్చు:

- **అద్దం ఉదాహరణ (పునరుద్ఘాటన):** సూర్యుడి ప్రతిబింబం అద్దంలో 'ప్రవేశించదు'. అద్దం సూర్యుడిని ప్రతిబింబిస్తుంది. నిజమైన సూర్యుడు ఆకాశంలోనే ఉంటాడు, అద్దంలో కనిపించేది

కేవలం ఒక ప్రతిబింబం. ప్రతిబింబానికి నిజమైన ఉనికి లేదు. అలాగే, **చైతన్యం శరీరంలో 'ప్రవేశించదు', శరీరం (లేదా అంతఃకరణం - మనసు, బుద్ధి) చైతన్యాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.** ఈ ప్రతిబింబించిన చైతన్యమే జీవుడిగా కనిపిస్తుంది.

- ఇక్కడ ముఖ్యమైనది: **అద్దం లేకపోతే ప్రతిబింబం కనిపించదు, కానీ సూర్యుడు ఉంటాడు.** అలాగే, **శరీరం/మనసు లేకపోతే జీవుడు కనిపించడు, కానీ చైతన్యం (బ్రహ్మం) ఎప్పుడూ ఉంటుంది.**

ఇతర ఉదాహరణలు:

1. **విద్యుత్-బల్బు:**
    - **విద్యుత్ (చైతన్యం లాంటిది):** విద్యుత్ కంటికి కనిపించదు, అది అంతటా ఉంటుంది (కనీసం వైర్ల ద్వారా). అది ఎక్కడో ఒక వైర్లో 'ప్రవేశించదు'. అది వైర్లలో ప్రవహిస్తుంది.
    - **బల్బు (శరీరం లాంటిది):** బల్బు తనంతట తాను వెలగదు. విద్యుత్ దాని గుండా ప్రవహించినప్పుడు, బల్బు వెలుగుతుంది. అంటే, విద్యుత్ బల్బుకు 'జీవం' పోసినట్లు.
    - ఇక్కడ విద్యుత్ బల్బులోకి 'ప్రవేశించలేదు'. బల్బుకు ఉన్న ఒక ప్రత్యేకమైన నిర్మాణం (ఉపాధి) వల్ల, దాని గుండా విద్యుత్ ప్రవహించినప్పుడు, అది వెలుగును ఉత్పత్తి చేస్తుంది. అలాగే, **చైతన్యం శరీరంలో 'ప్రవేశించదు', శరీరం (ఒక ఉపాధి) చైతన్యాన్ని గ్రహించి, 'జీవితాన్ని' ప్రదర్శిస్తుంది.**
2. **ఖాళీ ఆకాశం-గదిలోని ఆకాశం:**
    - **ఆకాశం (చైతన్యం లాంటిది):** ఆకాశం అంతటా ఉంది, అది నిరాకారమైనది.
    - **గది (శరీరం లాంటిది):** మనం ఒక గదిని నిర్మిస్తే, గది లోపల ఆకాశం ఉంటుంది. మనం దాన్ని 'గదిలోని ఆకాశం' అంటాం. కానీ ఆకాశం ఎక్కడో బయటి నుంచి వచ్చి గదిలోకి 'ప్రవేశించలేదు'. అది ఇప్పటికే అక్కడే ఉంది. గది అనే ఉపాధి వల్ల, ఆ అఖండ ఆకాశం 'గది లోపల ఉన్నట్లు' అనిపిస్తుంది. గది పగలగొట్టినా ఆకాశానికి ఏం కాదు. నిజానికి ఆకాశం గదిలో ప్రవేశించలేదు, ఆకాశంలోనే గది ప్రవేశించింది. ఉపాధి మధ్యలో రావడం వలన రెండుగా ముక్కలైనట్టు అనిపిస్తుంది. ఇది కేవలం ఉపాధి వలన ఏర్పడిన భ్రమ, ఆకాశం యొక్క స్వభావం కాదు.

- ○ అలాగే, చైతన్యం ఎప్పుడూ అంతటా ఉంటుంది. శరీరం అనే ఉపాధి వచ్చినప్పుడు, ఆ చైతన్యం 'శరీరంలో' ఉన్నట్లు, 'శరీరానికి ప్రాణం పోసినట్లు' కనిపిస్తుంది.

సారాంశం: అద్వైతంలో, **చైతన్యం రూపం లేనిది కాబట్టి అది శరీరంలో 'ప్రవేశించడం' అనే మాటకు అర్థం లేదు.** అది ఎప్పుడూ అంతటా సర్వవ్యాపకంగా ఉంటుంది. శరీరం అనేది ఒక **'ఉపాధి'** (లేదా ఒక పరికరం). ఈ ఉపాధి చైతన్యాన్ని ప్రతిబింబించడం వల్ల, లేదా దాని ద్వారా చైతన్యం వ్యక్తమవడం వల్ల, 'జీవుడు' అనే భావన ఏర్పడుతుంది

ఉపాధుల వల్ల జీవుడు కనిపిస్తున్నాడు - మిథ్య కాదని అనలేమా?

ప్రశ్న 23: సరే, ఉపాధుల వల్ల జీవుడు కనిపిస్తున్నాడు. మరి ఉపాధులు (శరీరం) ఉన్నంతవరకూ అది మిథ్య కాదని అనలేమా? అది ఎప్పటికీ మిథ్య అని ఎలా తెలుస్తుంది?

జవాబు: మీ ప్రశ్న చాలా సరైనది. 'ఉపాధులు ఉన్నంతవరకూ జీవుడు నిజం కాదా?' అనే సందేహం వస్తుంది. దీనికి అద్వైతం ఇచ్చే సమాధానం చాలా సూక్ష్మం.

ఉపాధులు ఉన్నంత వరకూ జీవుడు 'వ్యవహారిక సత్యం':

- అద్వైతం ప్రకారం, ప్రపంచం, జీవుడు రెండూ **'మిథ్య'** అయినప్పటికీ, అవి **'వ్యవహారిక సత్యాలు'**గా పనిచేస్తాయి. అంటే, మనం నిత్య జీవితంలో, వ్యవహారిక స్థాయిలో (పనులు చేసుకోవడానికి, జీవించడానికి) వాటిని నిజంగానే చూస్తాం, అనుభవిస్తాం.
- ఉపాధులు (శరీరం, మనసు) ఉన్నంతవరకూ, మనం 'నేను' అనే జీవుడిని, ఈ ప్రపంచాన్ని నిజంగానే అనుభవిస్తాం. ఈ స్థాయిలో, ఇది నిజంగానే పనిచేస్తుంది. కలలోని వస్తువులు కలలో నిజంగానే ఉంటాయి కదా, మనం నిద్ర లేచేంత వరకు?

అది ఎప్పటికీ మిథ్య అని ఎలా తెలుస్తుంది?

- **శాశ్వతం కాకపోవడం:** మనం చూసే ఉపాధులు (శరీరం) ఎప్పటికీ ఒకేలా ఉండవు, అవి నిరంతరం మారుతాయి (చిన్నతనం నుండి వృద్ధాప్యం వరకు). అవి చివరికి నశిస్తాయి. మారేది ఏదైనా, శాశ్వతమైన సత్యం కాలేదు.
- **అలాగే** ప్రపంచం మిథ్య అని తెలుసుకున్నాం. కనుక ప్రపంచం మిథ్య అయినప్పుడు దానిలో భాగమైన శరీరం కూడా మిథ్యే.

- **అవస్థాత్రయ విచారణ:** అద్వైతం దీన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి **మూడు అవస్థలను (స్థితులను)** పరిశీలిస్తుంది:
    1. **జాగ్రత్ అవస్థ (మెలకువ):** ఈ స్థితిలో మనం శరీరం, ప్రపంచం, 'నేను' అనే జీవుడిని స్పష్టంగా అనుభవిస్తాం. ఇవన్నీ నిజంగానే అనిపిస్తాయి.
    2. **స్వప్న అవస్థ (కల):** ఈ స్థితిలో మనకు వేరొక శరీరం, వేరొక ప్రపంచం, వేరొక 'నేను' కనిపిస్తాయి. మెలకువలోని ప్రపంచం అప్పుడు ఉండదు. కలలోనివి నిజంగానే అనిపించినా, అవి మిథ్య అని మెలకువ వచ్చాక తెలుస్తుంది.
    3. **సుషుప్తి అవస్థ (గాఢ నిద్ర):** ఈ స్థితిలో మనకు శరీరం లేదు, ప్రపంచం లేదు, 'నేను' అనే జీవుడి భావన కూడా లేదు. ఎలాంటి ఆలోచనలు లేవు. కానీ మీరు 'ఉన్నారు'. నిద్ర లేచాక 'నేను బాగా నిద్రపోయాను, ఏమీ తెలియలేదు' అంటారు. అంటే, ఆ స్థితిలో మీ అనుభవం లేదు, కానీ మీరు ఉన్నారు.
- **తేలింది ఏమిటి?** జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి అనే ఈ మూడు అవస్థలలో, శరీరం, మనసు, ప్రపంచం, జీవుడి భావన - ఇవన్నీ **వస్తూ, పోతూ** ఉన్నాయి. కానీ **మీరు (ఆత్మ/చైతన్యం) మాత్రం ఈ మూడు అవస్థలలోనూ నిరంతరం ఉన్నారు**, సాక్షిగా.
    - కలలోని 'నేను', మెలకువలోని 'నేను' - ఈ రెండింటికీ మూలం ఒకే చైతన్యం. ఏది వస్తుందో, ఏది పోతుందో, అది నిజం కాదు. ఏది శాశ్వతంగా ఉంటుందో, అదే సత్యం.
- **పరమార్థిక సత్యం:** మన అనుభవంలో కనిపించినా, ఈ ఉపాధులు, వాటితో కూడిన జీవుడి భావన, ప్రపంచం - ఇవన్నీ చివరికి మాయాజనితమైనవే అని, కేవలం బ్రహ్మం యొక్క ఆభాస మాత్రమే అని తెలుస్తుంది. ఈ జ్ఞానం లభించినప్పుడు, అవి 'ఎప్పటికీ మిథ్య' అని అర్థమవుతుంది. అప్పుడే మనం 'మోక్షం' పొందుతాం.

కాబట్టి, ఉపాధులు ఉన్నంతవరకూ జీవుడు వ్యవహారిక స్థాయిలో నిజంగా కనిపిస్తాడు. కానీ లోతైన విచారణ ద్వారా, అవి అశాశ్వతమైనవని, మారుతున్నవని, చివరకు అవి 'మిథ్య' మాత్రమేనని తెలుస్తుంది.

శరీరం మిథ్య అయితే, దానిపై ఆధారపడే జీవుడు కూడా మిథ్యే అవుతాడు కదా? అదెలా?

ప్రశ్న 24: శరీరం మిథ్య అయితే, దానిపై ఆధారపడే జీవుడు కూడా మిథ్యే అవుతాడు కదా? అదెలా?

జవాబు: అవును, మీరు సరిగ్గా గ్రహించారు. **శరీరం మిథ్య అయితే, దానిపై ఆధారపడే 'జీవుడు' కూడా మిథ్యే అవుతాడు.** ఇది అద్వైత సిద్ధాంతంలోని ఒక ప్రధానమైన తార్కిక అడుగు.

ఎలా?

1. **శరీరం మిథ్య:** మనం ముందు ప్రశ్నలలో చర్చించినట్లు, శరీరం మారుతుంది (చిన్నప్పటి నుంచి వృద్ధాప్యం వరకు), చివరికి నశిస్తుంది. మారేది, నశించేది సత్యం కాలేదు. ఇది స్థూలమైనది, జడమైనది. అందుకే శరీరం **'మిథ్య'** (వ్యవహారిక సత్యం అయినప్పటికీ, పరమార్థికంగా మిథ్య).
2. **'జీవుడు' అంటే ఏమిటి?:** అద్వైతంలో 'జీవుడు' అనే భావన కేవలం శరీరం మాత్రమే కాదు. అది **శరీరం, మనసు, బుద్ధి, చిత్తం, అహంకారం (అంతఃకరణం)** అనే ఉపాధులతో కలిసిన చైతన్యం. 'నేను' అనే భావన ఈ ఉపాధుల సముదాయం వల్ల ఏర్పడుతుంది.
3. **ఆధారపడటం:**
    - **జీవుడు ఈ శరీరం మీద ఆధారపడి ఉంటాడు:** మనకు 'నేను' అనే అనుభవం కలగాలంటే, ఒక శరీరం ఉండాలి (కలలో కూడా ఒక సూక్ష్మ శరీరం ఉంటుంది). ఈ శరీరం లేకుండా మనం బయటి ప్రపంచాన్ని అనుభవించలేం, ఆలోచించలేం.
    - **నిజమైన 'నేను' (ఆత్మ) శరీరం కాదు:** మనం నిజానికి శరీరం కాదు. ఆత్మ అనేది శుద్ధ చైతన్యం, అది శరీరానికి అతీతం.
    - **శరీరం లేకపోతే జీవుడు లేడు:** శరీరం నశించినప్పుడు, దానితో పాటు 'జీవుడు' అనే భావన కూడా నశిస్తుంది. లేదా కనీసం ఈ శరీరానికి సంబంధించిన 'జీవుడి' భావన ఉండదు. ఆత్మ మాత్రం ఉంటుంది.
4. **కార్య-కారణ సంబంధం:**
    - **చైతన్యం (కారణం):** ఇది నిత్యమైన, శుద్ధమైన, అఖండమైన ఆత్మ/బ్రహ్మం. ఇది సత్యం.
    - **శరీరం-మనసు (ఉపాధులు):** ఇవి ఆ చైతన్యం మీద ఆరోపించబడినవి, లేదా దాని శక్తి (మాయ) వల్ల ఏర్పడినవి. ఇవి మిథ్య.
    - **జీవుడు (కార్యం):** ఈ చైతన్యం, మిథ్య అయిన శరీరం-మనసు అనే ఉపాధుల (కారణాలు)తో కలిసినప్పుడు, 'జీవుడు' అనే కార్యం కనిపిస్తుంది.
    - **ఉదాహరణ:** ఒక గ్లాసులోని నీటిలో (శరీరం-మనసు) సూర్యుడి ప్రతిబింబం (జీవుడు) కనిపిస్తుంది. నిజమైన సూర్యుడు (ఆత్మ/చైతన్యం) ఆకాశంలోనే ఉంటాడు. గ్లాసు

పగిలితే, నీరు పోతుంది, ప్రతిబింబం కూడా పోతుంది. కానీ నిజమైన సూర్యుడికి ఏం కాదు.

- ఇక్కడ, గ్లాసులోని నీరు (శరీరం/ఉపాధి) మిథ్య కాబట్టి, దాని మీద కనిపించే ప్రతిబింబం (జీవుడు) కూడా 'మిథ్య' అవుతుంది.

ముగింపు: అవును, **శరీరం మిథ్య కాబట్టి, ఆ శరీరంపై, మనసుపై ఆధారపడి కనిపించే 'జీవుడు' అనే భావన కూడా మిథ్యే అవుతుంది.** 'నేను ఈ శరీరం, నేను ఈ మనసు' అనే అహంకారం కూడా మిథ్యే. ఎందుకంటే, ఇవి మారుతాయి, నశిస్తాయి, మరియు అవి నిజమైన ఆత్మ నుంచి వేరుగా ఉనికిని కలిగి లేవు. అద్వైతంలో, మీ నిజమైన స్వరూపం ఆ అఖండ చైతన్యం (బ్రహ్మం).

ఈశ్వరుడు మాత్రమే నిజమా?

ప్రశ్న 25: మనం జీవుడు మిథ్య, జగత్తు మిథ్య అని ఇంతకు ముందు తెలుసుకున్నాం. మరి ఇప్పుడు మిగిలింది ఈశ్వరుడే కదా? అతడు మాత్రమే నిజమా? ఎందుకు?

జవాబు: అవును, మీరు సరిగ్గా అర్థం చేసుకున్నారు. అద్వైతం ప్రకారం, **ఈశ్వరుడు (అంటే బ్రహ్మం) మాత్రమే నిజం (సత్యం).** జీవుడు, జగత్తు మిథ్య అని మనం తెలుసుకున్నాం.

ఎందుకు ఈశ్వరుడు మాత్రమే నిజం?

- **శాశ్వతత్వం (నిత్యత్వం):** ఈశ్వరుడు మూడు కాలాల్లోనూ (గతం, వర్తమానం, భవిష్యత్తు) ఎప్పటికీ మారకుండా ఉండేవాడు. ఆయన నిత్యుడు. జీవుడు శరీరం మారినప్పుడు, జగత్తు రూపాంతరం చెందినప్పుడు మారుతాయి. మారేది ఏదైనా సత్యం కాదు.
- **స్వతంత్ర ఉనికి (స్వయంభువు):** ఈశ్వరుడు స్వతంత్రంగా ఉంటాడు. ఆయన ఏ ఇతర వస్తువు మీద ఆధారపడి ఉండడు. జగత్తు, జీవులు ఈశ్వరుడి మీద ఆధారపడి ఉన్నాయి. ఏది స్వతంత్రంగా ఉందో, అదే నిజమైన సత్యం.
- **కారణం-కార్యం:** ఈశ్వరుడు అన్నింటికీ **కారణం** (మూలం). జీవుడు, జగత్తు ఆయన నుంచి వచ్చిన **కార్యాలు** (రూపాలు). మనం ముందు తెలుసుకున్నట్లు, కార్యానికి కారణం నుంచి వేరైన స్వతంత్రమైన ఉనికి లేదు. ఉదాహరణకు, బంగారం లేకపోతే నగలు లేవు. అలాగే, ఈశ్వరుడు లేకపోతే జగత్తు, జీవుడు అనే భావనలు లేవు. కానీ ఈశ్వరుడు ఈ జీవజగత్తులు లేకపోయినా ఉంటాడు.

- **సర్వవ్యాపకత్వం, సర్వజ్ఞత్వం:** ఈశ్వరుడు అంతటా ఉన్నవాడు, అన్నిటినీ తెలిసినవాడు. ఆయనకు తెలియనిది, ఆయన లేని చోటు అంటూ లేదు. ఆయన అన్నింటికీ అచల సాక్షి. జీవులు పరిమితమైన జ్ఞానం కలవారు, జగత్తు అచేతనం.

కాబట్టి, ఈశ్వరుడు (బ్రహ్మం) మాత్రమే నిత్యమైన, స్వతంత్రమైన, అన్నింటికీ కారణమైన పరమ సత్యం. జీవజగత్తులు ఆయన మీదే ఆధారపడి, ఆయన యొక్క వివిధ రూపాలుగా కనిపిస్తున్నాయి.

సత్యాన్ని చూపించే మిథ్యలు

ప్రశ్న 26: జీవజగత్తులు మిథ్య అంటున్నాం కదా? మరి అవి సత్యాన్ని (ఈశ్వరుడిని) ఎలా చూపిస్తాయి? లేనిది ఏదైనా చూపించగలదా?

జవాబు: చాలా కీలకమైన ప్రశ్న ఇది. 'లేనిది ఎలా చూపిస్తుంది?' అనేది సాధారణంగా వచ్చే సందేహం. అద్వైతంలో 'మిథ్య' అంటే 'అసలు లేదు' అని కాదని, 'నిజం కాదు' అని అర్థం చేసుకున్నాం. ఈ మిథ్యా వస్తువులు సత్యాన్ని ఎలా చూపిస్తాయో చూద్దాం:

- **'మిథ్య' అనేది 'సత్యం' మీద ఆధారపడి ఉంటుంది:** మనం ముందు బంగారం-నగల ఉదాహరణ చూశాం. నగలు (గాజు, గొలుసు) మిథ్య. అవి బంగారం (సత్యం) లేకుండా ఉండలేవు. ఆ నగలను చూడగానే, అవి బంగారంతో చేయబడ్డాయని తెలుస్తుంది. నగల ఉనికి బంగారాన్ని సూచిస్తుంది.
- **భ్రాంతి కూడా సత్యాన్ని సూచిస్తుంది:**
    - **తాడు-పాము భ్రాంతి:** చీకట్లో కనిపించే పాము 'మిథ్య'. అది నిజంగా లేదు. కానీ ఆ పాము భ్రాంతి దేని మీద ఏర్పడింది? ఒక తాడు మీద. ఆ పామును చూసినప్పుడు, దాని వెనుక ఒక 'తాడు' అనే నిజమైన వస్తువు ఉందని అది సూచిస్తుంది.
    - **ఎండమావి:** ఎండమావిలో కనిపించే నీళ్లు 'మిథ్య'. అవి నిజంగా లేవు. కానీ ఆ ఎండమావి భ్రాంతి దేని మీద ఏర్పడింది? ఎడారిలోని వేడి, కాంతి అనే నిజమైన భౌతిక పరిస్థితుల మీద. ఆ భ్రాంతి ఆ 'నిజమైన' పరిస్థితులను సూచిస్తుంది.
- **జీవజగత్తులు సత్యాన్ని ఎలా చూపిస్తాయి?:**
    - **జగత్తు (ప్రపంచం):** జగత్తు అనేది అచేతనం, మారుతూ ఉంటుంది. కానీ ఇంత పెద్ద, వ్యవస్థీకృతమైన జగత్తును సృష్టించడానికి, నడపడానికి ఒక గొప్ప **తెలివి (చైతన్యం)**

ఉండాలి కదా? ఒక కంప్యూటర్ తనంతటతాను తయారు కాదు, దాన్ని తయారుచేయడానికి ఒక ఇంజనీర్ కావాలి. అలాగే, అచేతనమైన జగత్తు తనంతట తాను ఏర్పడదు. దీని వెనుక ఒక సర్వశక్తివంతమైన, సర్వజ్ఞుడైన **ఈశ్వరుడు (బ్రహ్మం)** ఉన్నాడని ఇది సూచిస్తుంది.

- **జీవుడు (నేను):** జీవుడికి పరిమితమైన తెలివి ఉంది, కానీ అది నిద్రలో, మూర్ఛలో మాయమవుతుంది. 'నేను' అనే భావన శరీర-మనసు అనే ఉపాధుల వల్ల ఏర్పడింది. కానీ ఈ శరీర-మనసులకు ప్రాణం పోసి, వాటిని పనిచేసేలా చేసే ఒక **అఖండ చైతన్యం** ఉండాలి కదా? లేకపోతే శరీరం జడం. 'నేనున్నాను' అనే అనుభూతి, మనం చేసే ఆలోచనలు, మనం పొందే జ్ఞానం - ఇవన్నీ ఒక అపరిమితమైన, శాశ్వతమైన చైతన్యం నుంచే వస్తాయని సూచిస్తాయి.

సారాంశం: అవును, జీవజగత్తులు మిథ్య అయినప్పటికీ, అవి శూన్యం కాదు. అవి సత్యమైన బ్రహ్మం మీద ఆధారపడి కనిపించే రూపాలు. ఆ రూపాల ఉనికి, వాటి స్వభావం (అచేతనత్వం, పరిమితత్వం, మార్పు) వాటికి మించి ఒక **శాశ్వతమైన, అపరిమితమైన, చైతన్యమైన కారణం** (ఈశ్వరుడు/బ్రహ్మం) ఉందని స్పష్టంగా సూచిస్తాయి. ఈ 'సూచన'నే అద్వైతంలో **'లక్షణం'** అంటారు.

'సూచన'నే 'లక్షణం' - జగత్తు ఈశ్వరుడికి ఎలా లక్షణం అవుతుంది?

ప్రశ్న 27: ఈ 'సూచన'నే 'లక్షణం' అంటున్నారు కదా? జగత్తు ఈశ్వరుడికి ఎలా లక్షణం అవుతుంది?

జవాబు: అవును, అద్వైతంలో ఒక వస్తువు యొక్క స్వభావాన్ని సూచించే దాన్ని **'లక్షణం'** అంటారు. జగత్తు (ప్రపంచం) ఈశ్వరుడికి ఒక 'లక్షణం' అవుతుంది, అంటే అది ఈశ్వరుడి ఉనికిని, స్వభావాన్ని సూచిస్తుంది.

జగత్తు ఈశ్వరుడికి ఎలా లక్షణం అవుతుంది?

- **సృష్టికి కర్త:** మనం జగత్తును చూసినప్పుడు, ఇది చాలా అద్భుతంగా, క్రమబద్ధంగా, వైవిధ్యంగా ఉంది. ఈ సృష్టిని చూడగానే, దీన్ని ఎవరో ఒకరు సృష్టించి ఉండాలి, నడిపిస్తుండాలి అనే ఆలోచన వస్తుంది కదా? అచేతనమైన రాయి తనంతట తాను దేవాలయంగా మారదు. దానికి ఒక శిల్పి కావాలి. అలాగే, అచేతనమైన ఈ త్రిగుణాత్మకమైన ప్రపంచం తనంతట తాను ఏర్పడలేదు.

- **లక్షణం:** ఈ జగత్తు యొక్క ఉనికి, దాని క్రమబద్ధత, దాని వైవిధ్యం, దానిలోని నియమాలు (సూర్యుడు ప్రతిరోజు ఉదయించడం, ఋతువులు మారడం, గురుత్వాకర్షణ వంటివి) - ఇవన్నీ ఒక గొప్ప **తెలివైన, శక్తివంతమైన కారణం** (కర్త) ఉందని సూచిస్తాయి. ఆ కారణమే **ఈశ్వరుడు.**
  - ఉదాహరణకు, మనం ఒక అందమైన పక్షి గూడును చూశాం అనుకోండి. ఆ గూడు ఎంతో నైపుణ్యంతో నిర్మించబడింది. ఆ గూడును చూడగానే, దాన్ని ఎవరో ఒక పక్షి (తెలివిగల జీవి) నిర్మించిందని మనం ఊహిస్తాం. గూడు అనేది పక్షి ఉనికికి, దాని నైపుణ్యానికి **లక్షణం (సూచన)** అవుతుంది.
  - అలాగే, ఈ అద్భుతమైన జగత్తు ఈశ్వరుడి ఉనికికి, ఆయన సర్వజ్ఞత్వానికి, సర్వశక్తిత్వానికి **లక్షణం.**

కాబట్టి, జగత్తు మిథ్య అయినప్పటికీ, అది శూన్యం కాదు. అది బ్రహ్మం మీద ఆపాదించబడిన ఒక రూపం. ఆ రూపం యొక్క ఉనికి బ్రహ్మం యొక్క ఉనికిని, దాని స్వభావాన్ని (సృష్టికర్తగా) సూచిస్తుంది. అందుకే **జగత్తును ఈశ్వరుడికి ఒక లక్షణంగా పరిగణిస్తారు.**

జగత్తులాగే జీవుడు కూడా ఈశ్వరుడి సత్యత్వాన్ని ఎలా సూచిస్తాడు?

ప్రశ్న 28: జగత్తులాగే జీవుడు కూడా ఈశ్వరుడి సత్యత్వాన్ని ఎలా సూచిస్తాడు?

జవాబు: అవును, జగత్తులాగే జీవుడు కూడా ఈశ్వరుడి (బ్రహ్మం) సత్యత్వాన్ని సూచిస్తాడు. జీవుడు మిథ్య అయినప్పటికీ, అది ఒక రకంగా బ్రహ్మాన్ని సూచించే లక్షణం అవుతుంది.

జీవుడు ఈశ్వరుడి సత్యత్వాన్ని ఎలా సూచిస్తాడు?

- **చైతన్యానికి మూలం:** మనం 'నేను' అని అనుభవించే జీవుడికి ఆలోచించే శక్తి, తెలివి, జ్ఞానం ఉన్నాయి. కానీ ఈ తెలివి ఎక్కడి నుంచి వస్తుంది? శరీరం అచేతనం, మనసు కూడా అచేతన పదార్థం (అది చైతన్యాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది). ఈ శరీరానికీ, మనసుకీ ప్రాణం పోసే ఒక **పరమ చైతన్యం** ఉండాలి కదా? ఒక బల్బుకు విద్యుత్ కావాలి, అలాగే జీవుడికి చైతన్యం కావాలి.
- **పరిమితత్వం సూచిస్తుంది అపరిమితత్వాన్ని:** జీవుడి జ్ఞానం, శక్తి పరిమితమైనవి. మనకు అంతా తెలియదు, అన్నిటినీ చేయలేం. మనం పొరబడతాం, ఆనందం కోసం ప్రయత్నిస్తాం కానీ తరచుగా దుఃఖం పొందుతాం. ఈ **పరిమితత్వం** అనేది, ఒక **అపరిమితమైన, పరిపూర్ణమైన చైతన్యం** ఒకటి ఉండాలని సూచిస్తుంది. ఆ అపరిమిత చైతన్యమే ఈశ్వరుడు (బ్రహ్మం).

- **ఆనంద సాధన:** జీవుడు నిరంతరం ఆనందాన్ని వెతుకుతూ ఉంటాడు. అది ప్రపంచంలో దొరకదు. ఈ ఆనందాన్ని వెతకడం అనేది, నిజమైన ఆనంద స్వరూపమైన ఒక మూలం ఉందని సూచిస్తుంది. ఆ మూలమే బ్రహ్మం.
- **అవస్థాత్రయ విచారణ:** మనం నిద్రపోయినప్పుడు, 'నేను' అనే జీవుడి భావన, ఆలోచనలు, శరీర స్పృహ అన్నీ పోతాయి. కానీ మనం 'ఉన్నాం' అనే అనుభవం మిగిలి ఉంటుంది. ఇది **శరీరానికి, మనసుకి అతీతమైన ఒక శాశ్వతమైన చైతన్యం** (ఆత్మ) ఉందని సూచిస్తుంది. ఈ ఆత్మే పరమాత్మ (బ్రహ్మం) అని అద్వైతం చెబుతుంది.

సారాంశం: జీవుడిలోని తెలివి, దాని పరిమితత్వం, దాని నిరంతర ఆనంద సాధన, మరియు నిద్రలో జీవుడి భావన లేనప్పటికీ 'ఉనికి'ని కలిగి ఉండటం - ఇవన్నీ ఒక **అచలమైన, అఖండమైన, అపరిమితమైన, ఆనంద స్వరూపమైన చైతన్యం** (ఈశ్వరుడు/బ్రహ్మం) ఉందని స్పష్టంగా సూచిస్తాయి. అందుకే జీవుడు కూడా ఈశ్వరుడి సత్యత్వాన్ని సూచించే ఒక లక్షణం అవుతాడు.

ఈశ్వరుడి స్వరూపం ఏమిటి?

ప్రశ్న 29: సరే, జీవజగత్తుల లక్షణాల ద్వారా ఈశ్వరుడు ఉన్నాడని తెలుసుకున్నాం. మరి ఆ ఈశ్వరుడి స్వరూపం ఏమిటి?

జవాబు: జీవజగత్తుల లక్షణాల ద్వారా ఈశ్వరుడు (బ్రహ్మం) ఉన్నాడని తెలుసుకున్నాం. అయితే, ఆయన స్వరూపాన్ని వర్ణించడం చాలా కష్టం. ఎందుకంటే, మన మనసు, ఇంద్రియాలు పరిమితమైనవి. ఆయనకు రూపం లేదు, పేరు లేదు.

అయినా అద్వైత వేదాంతం, ఉపనిషత్తులు, ఈశ్వరుడి (బ్రహ్మం) స్వరూపాన్ని రెండు రకాలుగా వివరిస్తాయి:

1. **తటస్థ లక్షణం (పరోక్షంగా వర్ణించడం):**
   - ఇది ఈశ్వరుడు ప్రపంచాన్ని సృష్టించడం, పాలించడం, లయం చేయడం వంటి **కార్యాల ద్వారా ఆయన్ను వర్ణించడం.**
   - **"యతో వా ఇమాని భూతాని జాయంతే..."** - దేని నుంచి ఈ ప్రాణులన్నీ పుడుతున్నాయో, దేనిలో జీవిస్తున్నాయో, దేనిలోకి తిరిగి ప్రవేశిస్తున్నాయో, అదే బ్రహ్మం.

- అంటే, ఈ జగత్తు మొత్తానికి ఈశ్వరుడే **సృష్టికర్త, స్థితికర్త, లయకర్త.** ఈ లక్షణం ద్వారా ఆయన ఉన్నాడని మనం ఊహించగలం. ఇది ఒక వడ్రంగిని అతని పనిముట్లు, అతని పని ద్వారా వర్ణించినట్లు.

2. **స్వరూప లక్షణం (ప్రత్యక్షంగా వర్ణించడం):**
   - ఇది బ్రహ్మం యొక్క **నిజమైన, అంతర్గత స్వభావాన్ని** వివరించడం.
   - **"సత్యం జ్ఞానం అనంతం బ్రహ్మ" (తైత్తిరీయోపనిషత్తు):**
     - **సత్యం:** బ్రహ్మం అనేది మూడు కాలాల్లోనూ ఎప్పటికీ మారకుండా ఉండేది.
     - **జ్ఞానం:** బ్రహ్మం అనేది శుద్ధమైన తెలివి (చైతన్యం). అది దేని నుంచి జ్ఞానాన్ని పొందదు, అదే జ్ఞానం స్వరూపం.
     - **అనంతం:** బ్రహ్మం అనేది దేశ (స్థలం), కాల (సమయం), వస్తు (వస్తువులు) అనే మూడు పరిమితులు లేనిది. దానికి ఆది అంతం లేదు, అది అంతటా ఉంది, దానికి మించిన వస్తువు లేదు.
   - **"ఆనందం" (బృహదారణ్యకోపనిషత్తు):** బ్రహ్మం అనేది **ఆనంద స్వరూపం.** అది ఏ ఇతర వస్తువు నుంచి ఆనందాన్ని పొందదు, అది స్వతహాగానే ఆనందం.
   - **నిర్గుణం:** బ్రహ్మానికి గుణాలు (రూపం, రంగు, వాసన మొదలైనవి) ఉండవు.
   - **నిర్వికారం:** బ్రహ్మానికి ఎలాంటి మార్పులూ ఉండవు.
   - **అప్రమేయం:** దాన్ని ఇంద్రియాలతో గానీ, మనసుతో గానీ తెలుసుకోలేము.

సారాంశం: ఈశ్వరుడి స్వరూపం మాటలకు, మనసుకు అందనిది. అయితే, ఈశ్వరుడు ఈ జగత్తును సృష్టించి, నడిపిస్తున్నాడని అతని కార్యాల ద్వారా తెలుసుకోవచ్చు (తటస్థ లక్షణం). కానీ అతని నిజ స్వరూపం మాత్రం సత్యం, జ్ఞానం, అనంతం, ఆనందం మాత్రమే (స్వరూప లక్షణం).

ఈశ్వరుడు అనే పేరు కూడా పోతుందా?

ప్రశ్న 30: అంతా సత్యమైన ఈశ్వరుడే అయితే, అతన్ని ఈశ్వరుడు అని పిలవడం కూడా ఎగిరిపోతుంది కదా? అప్పుడు ఏమని పిలవాలి?

జవాబు: మీ ప్రశ్న చాలా అద్భుతంగా ఉంది, ఇది అద్వైత సిద్ధాంతంలోని ఒక ప్రధానమైన సూక్ష్మాన్ని తాకుతుంది. అవును, మీరు చెప్పింది నిజమే!

- **'ఈశ్వరుడు' అనే పదం సాపేక్షమైనది:** 'ఈశ్వరుడు' అనే పేరు, 'జగత్తు' అనే కార్యానికి, 'జీవుడు' అనే కార్యానికి **కర్త (సృష్టికర్త), పాలకుడు (రక్షకుడు), లయకర్త (నాశకుడు)** అయినప్పుడు మాత్రమే వస్తుంది.
    - 'ఈశ్వరుడు' అనే పదానికి అర్థం 'ఇష్' అనే ధాతువు నుంచి వచ్చింది, అంటే 'నియంత్రించేవాడు' లేదా 'పాలించేవాడు'.
    - ఒక రాజు తన రాజ్యం ఉన్నంత వరకే రాజు అవుతాడు. రాజ్యం లేకపోతే అతడు కేవలం ఒక మనిషి మాత్రమే.
- **జగత్తు, జీవుడు మిథ్య అని తెలిసినప్పుడు...**
    - మనం జీవజగత్తులు నిజానికి మిథ్య అని, అవి బ్రహ్మం మీద ఆభాసలు మాత్రమే అని తెలుసుకున్నప్పుడు, వాటికి కర్తగా, పాలకుడుగా ఉండే 'ఈశ్వరుడు' అనే భావన కూడా అదృశ్యమవుతుంది.
    - అప్పుడు **మిగిలేది కేవలం శుద్ధమైన, ద్వంద్వాలు లేని 'బ్రహ్మం' మాత్రమే.** బ్రహ్మానికి సృష్టించేవాడు, పాలించేవాడు అనే గుణాలు ఉండవు. ఎందుకంటే, సృష్టించబడాల్సిన జగత్తు లేదు, పాలించబడాల్సిన జీవుడు లేడు.

అప్పుడు ఏమని పిలవాలి?

- ఆ స్థితిలో దాన్ని **'బ్రహ్మం'** అని గానీ, **'ఆత్మ'** అని గానీ పిలుస్తారు.
- లేదా, దాని నిజమైన స్వరూపం వర్ణనాతీతం కాబట్టి, **'నేతి నేతి'** (ఇది కాదు, ఇది కాదు) అని చెబుతారు. అంటే, మన మనసు, మాటలు దాన్ని పూర్తిగా వర్ణించలేవు అని అర్థం.
- ఇది **పరమానంద స్థితి**, ఇక్కడ ఎలాంటి ద్వంద్వాలు, పేర్లు, రూపాలు ఉండవు. కేవలం శాశ్వతమైన ఉనికి, తెలివి, ఆనందం మాత్రమే.

కాబట్టి, 'ఈశ్వరుడు' అనే పదం వ్యవహారిక స్థాయిలో (ప్రపంచం నిజంగా ఉన్నట్లు కనిపించేంతవరకు) మాత్రమే ఉపయోగిస్తారు. జ్ఞానం కలిగినప్పుడు, ఆ 'ఈశ్వరుడు' అనే భావన బ్రహ్మంలో లయమవుతుంది.

బ్రహ్మాన్ని ఎలా పట్టుకోవాలి?

ప్రశ్న 31: ఈ బ్రహ్మాన్ని ఎలా పట్టుకోవాలి? లక్షణాలు దాని ఉనికిని మాత్రమే చెబుతాయి కదా, అది ఎలాంటిదో ఎలా తెలుస్తుంది?

జవాబు: బ్రహ్మం 'అప్రమేయం' (తెలుసుకోదగినది కాదు) అయినప్పటికీ, దాన్ని పట్టుకోవడానికి అద్వైతం కొన్ని మార్గాలను చెబుతుంది. 'లక్షణాలు' దాని ఉనికిని మాత్రమే చెప్పినప్పటికీ, దాని స్వరూపాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి కూడా అవి పరోక్షంగా సహాయపడతాయి.

బ్రహ్మాన్ని ఎలా పట్టుకోవాలి?

1. **లక్షణాల ద్వారా 'నేతి నేతి':**
   - బ్రహ్మానికి తటస్థ లక్షణాలు (సృష్టికర్తగా) మరియు స్వరూప లక్షణాలు (సత్యం, జ్ఞానం, అనంతం, ఆనందం) ఉన్నాయని తెలుసుకున్నాం.
   - బ్రహ్మాన్ని పట్టుకోవడానికి ఒక మార్గం **'నేతి నేతి' (ఇది కాదు, ఇది కాదు).** అంటే, 'నేను శరీరం కాదు', 'నేను మనసు కాదు', 'నేను ఇంద్రియాలు కాదు', 'నేను ఈ ప్రపంచం కాదు' అని అన్ని ఉపాధులను, అనాత్మను (ఆత్మ కాని దానిని) తోసిపుచ్చడం.
   - చివరికి మిగిలేదే బ్రహ్మం. లక్షణాలు బ్రహ్మం **ఏమి కాదో** తెలియజేస్తాయి, తద్వారా అది **ఏమిటో** తెలుసుకోవడానికి సహాయపడతాయి.
2. **అనుభవం ద్వారా:**
   - బ్రహ్మం అనేది కేవలం ఒక ఆలోచన కాదు, అది **అనుభవించదగిన సత్యం.**
   - **శ్రవణం:** గురువు ద్వారా ఉపనిషత్తుల జ్ఞానాన్ని శ్రద్ధగా వినడం.
   - **మననం:** విన్నదానిని గురించి లోతుగా ఆలోచించడం, సందేహాలను నివృత్తి చేసుకోవడం.
   - **నిదిధ్యాసనం:** విచారణ, ధ్యానం ద్వారా ఆ జ్ఞానాన్ని మనసులో స్థిరపరచుకోవడం. ఈ సాధన ద్వారానే బ్రహ్మం ఎలాంటిదో స్వయంగా అనుభవంలోకి వస్తుంది.
3. **తాదాత్మ్యం ద్వారా (నేనే బ్రహ్మం):**
   - ఉపనిషత్తులు **'మహావాక్యాల'** ద్వారా బ్రహ్మాన్ని నేరుగా సూచిస్తాయి:
     - **"అహం బ్రహ్మాస్మి" (నేను బ్రహ్మం):** ఈ శరీరం, మనసు, ఇంద్రియాలకు అతీతమైన నా నిజ స్వరూపం బ్రహ్మమే.

- **"తత్ త్వం అసి" (అది నీవే):** నీవు చూసే జగత్తుకు, దాని సృష్టికర్త అయిన ఈశ్వరుడికి మూలమైన బ్రహ్మమే నీ నిజ స్వరూపం.
  - ఈ మహావాక్యాలను అర్థం చేసుకుని, వాటితో తాదాత్మ్యం చెందడమే బ్రహ్మాన్ని పట్టుకోవడం.

లక్షణాలు దాని ఉనికిని మాత్రమే చెబుతాయా? లక్షణాలు బ్రహ్మం **ఉనికిని** సూచించడంతో పాటు, దాని **స్వభావం** (సత్యం, జ్ఞానం, అనంతం, ఆనందం) ఎలాంటిదో కూడా చెబుతాయి. అవి ప్రత్యక్షంగా కాకుండా పరోక్షంగా దాని స్వరూపాన్ని వర్ణిస్తాయి. కానీ చివరికి, బ్రహ్మం అనేది మాటలకు, మనసుకు అందని అనుభవం.

బ్రహ్మం 'అప్రమేయం' అయితే ఎలా పట్టుకోవాలి?

ప్రశ్న 32: బ్రహ్మం 'అప్రమేయం' (తెలుసుకోదగినది కాదు) అయితే, దాన్ని ఎలా పట్టుకోవాలి? అది ఉందని చెప్పి ఏం లాభం?

జవాబు: ఇది అద్వైతంలో మరో కీలకమైన అంశం. **'అప్రమేయం' అంటే 'తెలుసుకోదగిన వస్తువు కాదు' అని అర్థం.** అంటే, మనం ఇంద్రియాలతో చూడలేము, వినలేము, ముట్టుకోలేము. మనసుతో ఆలోచించి, బుద్ధితో నిర్ణయించి, ఒక వస్తువును తెలుసుకున్నట్లుగా బ్రహ్మాన్ని తెలుసుకోలేము.

మరి 'అప్రమేయం' అయితే దాన్ని ఎలా పట్టుకోవాలి?

- **తెలుసుకోవడం వేరు, ఉండటం వేరు:** బ్రహ్మాన్ని ఒక వస్తువును తెలుసుకున్నట్లుగా తెలుసుకోలేము. ఎందుకంటే, తెలుసుకునేవాడు (జ్ఞాత), తెలుసుకోబడే వస్తువు (జ్ఞేయం), తెలుసుకునే ప్రక్రియ (జ్ఞానం) - ఈ మూడింటికి అతీతమైనది బ్రహ్మం.
  - మీరు కళ్ళు తెరచి ప్రపంచాన్ని చూస్తున్నారు. మీ కళ్ళు మిమ్మల్ని చూడలేవు కదా? అలాగే, బ్రహ్మం అన్నిటినీ చూస్తుంది, తెలుస్తుంది, కానీ దాన్ని మరొకటి తెలుసుకోలేదు.
- **'నువ్వే అది' అని అర్థం చేసుకోవడం:** బ్రహ్మాన్ని తెలుసుకోవడం అంటే, దాన్ని బయటి వస్తువుగా తెలుసుకోవడం కాదు. **'నువ్వే బ్రహ్మం' అని అర్థం చేసుకోవడం.** నువ్వు నిజానికి ఈ శరీరం, మనసు కాదని, నువ్వు శుద్ధ చైతన్యం అని, ఆ చైతన్యమే బ్రహ్మం అని తెలుసుకోవడమే దాన్ని పట్టుకోవడం.

    - ఉదాహరణకు, మీరు కలలో రాజుగా మారారు అనుకుందాం. కలలో మీరు రాజు అని తెలుసుకున్నారు. కానీ మెలకువ వచ్చాక, మీరు నిజానికి రాజు కాదని, మీ నిజ స్వరూపం మరొకటని తెలుసుకుంటారు. ఇక్కడ 'రాజు' అనే వస్తువును 'తెలుసుకోవడం' కాదు, మీ **'నిజ స్వరూపం ఏమిటో గుర్తించడం'**.
- **అజ్ఞానాన్ని తొలగించడం:** బ్రహ్మం ఎప్పుడూ ఉంది, మన నిజ స్వరూపమే అది. దాన్ని మనం 'తెలుసుకోవాల్సిన' అవసరం లేదు. కేవలం దానిని కప్పి ఉంచిన **అజ్ఞానం అనే పొరను తొలగించుకోవడమే** మనం చేయాల్సింది. చీకటిలో తాడును పాము అనుకున్నప్పుడు, మనం తాడును 'తెలుసుకోవాల్సిన' అవసరం లేదు. దీపం వెలిగించి 'పాము భ్రాంతిని తొలగించుకుంటే' చాలు, తాడు అదే కనిపిస్తుంది. అలాగే అజ్ఞానం పోతే బ్రహ్మం అనుభవానికి వస్తుంది.

అది ఉందని చెప్పి ఏం లాభం?

బ్రహ్మం ఉందని చెప్పడం వల్ల చాలా పెద్ద లాభం ఉంది:

- **అన్ని సమస్యలకు పరిష్కారం:** ప్రపంచం, జీవుడు మిథ్య అని, బ్రహ్మం మాత్రమే సత్యం అని తెలిసినప్పుడు, మనకు కలిగే అన్ని దుఃఖాలు, భయాలు, కోరికలు - అన్నీ తొలగిపోతాయి. ఎందుకంటే అవి మిథ్య అయిన వాటి మీద ఆధారపడి ఉన్నాయి.
- **నిజమైన ఆనందం:** బ్రహ్మం ఆనంద స్వరూపం. దాన్ని తెలుసుకోవడం ద్వారా శాశ్వతమైన, పరిపూర్ణమైన ఆనందాన్ని అనుభవించగలం.
- **మోక్షం:** 'నేను ఈ శరీరం', 'నేను ఈ ప్రపంచంలో ఉన్నాను' అనే అజ్ఞానం అనే బంధం నుంచి విముక్తి లభిస్తుంది.

కాబట్టి, బ్రహ్మం 'అప్రమేయం' అయినప్పటికీ, అది మన నిజమైన స్వరూపం కాబట్టి, దాన్ని తెలుసుకోవడం (అంటే గుర్తించడం) ద్వారా జీవితంలో పరమ శాంతి, ఆనందం, మోక్షం లభిస్తాయి.

'ప్రత్యక్' ఆత్మ, 'పరాక్' ఆత్మ - పరమాత్మ అనేది అసలు లేదా?

ప్రశ్న 33: "ప్రత్యక్" (లోపలి) ఆత్మ, "పరాక్" (బయటి) ఆత్మ అని రెండు లేవు, ఆత్మ ఎప్పుడూ ఒక్కటే అంటున్నారు కదా? అంటే పరమాత్మ అనేది అసలు లేదా?

జవాబు: మీ ప్రశ్న అద్వైత సిద్ధాంతంలోని ఒక ప్రధాన భావనను స్పష్టం చేస్తుంది. **అద్వైతం ప్రకారం, ఆత్మ ఎప్పుడూ ఒక్కటే, అఖండమైనది.** 'ప్రత్యక్ ఆత్మ', 'పరాక్ ఆత్మ' అని నిజానికి రెండు వేరు వేరు ఆత్మలు లేవు.

- **'ప్రత్యక్' (లోపలి) ఆత్మ:** మనం 'నేను' అని అనుభవించే, శరీరంలో ఉన్నట్లు కనిపించే చైతన్యాన్ని **'ప్రత్యక్ ఆత్మ'** అని వ్యవహరిస్తారు. ఇది మన లోపల ఉన్నట్లు, మన అనుభవాలకు సాక్షిగా ఉన్నట్లు అనిపిస్తుంది. ఇది జీవుడికి దగ్గరగా ఉంటుంది.
- **'పరాక్' (బయటి) ఆత్మ:** జగత్తుకు కారణమైన, సర్వవ్యాపకమైన, బయట ఉన్నట్లు కనిపించే చైతన్యాన్ని **'పరాక్ ఆత్మ'** అంటారు. ఇదే ఈశ్వరుడు లేదా బ్రహ్మం.

పరమాత్మ అనేది అసలు లేదా? 'పరమాత్మ' అనేది ఉంది, కానీ అది 'ప్రత్యక్ ఆత్మ'కు వేరుగా లేదు. అద్వైతంలో **'పరమాత్మ' అంటేనే 'బ్రహ్మం'**. ఆత్మ, పరమాత్మ, బ్రహ్మం - ఇవన్నీ ఒకే సత్యాన్ని సూచించే వేర్వేరు పేర్లు.

- **రెండూ ఒకటే:** ఈ 'ప్రత్యక్ ఆత్మ' (నువ్వు లోపల 'నేను' అనుకునేది) మరియు 'పరాక్ ఆత్మ' (నువ్వు బయట ప్రపంచానికి మూలం అనుకునే ఈశ్వరుడు/బ్రహ్మం) **రెండు వేరు వేరు వస్తువులు కావు.**
    - ఉదాహరణకు, ఒక మహా సముద్రం ఉంది. ఆ సముద్రంలో ఒక భాగం నీవు ఒక గ్లాసులో తీసుకున్న నీరు. గ్లాసులోని నీరు, సముద్రంలోని నీరు వేరు వేరు అనిపిస్తాయి. కానీ నిజానికి అవి రెండూ ఒకే నీరే. గ్లాసు అనేది ఒక ఉపాధి.
    - అలాగే, అఖండమైన చైతన్యం (పరమాత్మ/బ్రహ్మం) ఒక గదిలోని ఆకాశం (ప్రత్యక్ ఆత్మ) లాగా, లేదా మొత్తం ఆకాశం (పరాక్ ఆత్మ) లాగా కనిపిస్తుంది. కానీ ఆకాశం ఎప్పుడూ ఒకటే.

మహావాక్యాలు: ఈ విషయాన్ని ఉపనిషత్తులలోని మహావాక్యాలు స్పష్టం చేస్తాయి:

- **"అహం బ్రహ్మాస్మి" (నేను బ్రహ్మం):** అంటే 'ప్రత్యక్ ఆత్మ' అయిన నేను, 'బ్రహ్మం' అయిన పరమాత్మనే.
- **"తత్ త్వం అసి" (అది నీవే):** అంటే 'పరాక్ ఆత్మ' అయిన బ్రహ్మమే, 'ప్రత్యక్ ఆత్మ' అయిన నీవు.

'ప్రత్యక్ ఆత్మ', 'పరాక్ ఆత్మ' అనేవి కేవలం మన పరిమిత దృక్పథం వల్ల ఏర్పడిన భేదాలు. నిజానికి ఆత్మ ఎప్పుడూ ఒక్కటే, అదే పరమాత్మ, అదే బ్రహ్మం. ఈశ్వరుడు (పరమాత్మ) ఉన్నాడు, కానీ ఆయన నీవు కాకుండా వేరుగా ఉన్నాడని భావించడం అజ్ఞానం.

ఆత్మైక్యం: 'నేను' ఒక్కడినే!

అద్వైతం ప్రకారం, మనందరిలో ఉన్న **ఆత్మ (మన నిజమైన 'నేను') ఎప్పుడూ ఒక్కటే.** అది రెండుగా, మూడుగా ఉండదు. మనం ఈ వాదనను నిత్య జీవితంలోని కొన్ని ఉదాహరణలతో సులభంగా అర్థం చేసుకుందాం.

ఒకవేళ రెండు ఆత్మలు ఉంటే?

ఒకవేళ రెండు ఆత్మలు ఉన్నాయని అనుకుంటే ఏమవుతుంది?

1. **ఒక ఆత్మ మరొక దాన్ని తెలుసుకోవాలి:** ఒక ఆత్మ (ఉదాహరణకు, నా ఆత్మ) మరొక ఆత్మను (మీ ఆత్మను) తెలుసుకోవాలి.
2. **తెలుసుకోబడేది ఆత్మ కాదు:** కానీ, అద్వైతంలో ఒక నియమం ఉంది: **ఏది తెలుసుకోబడుతుందో (ఆబ్జెక్ట్ అవుతుందో), అది ఆత్మ కాదు.** అది 'అనాత్మ' (ఆత్మ కానిది) అవుతుంది. ఆత్మ ఎప్పుడూ తెలుసుకునేది subject మాత్రమే, అది తెలుసుకోబడే వస్తువు కాదు.
3. **ఆత్మ స్వయంప్రకాశకం:** ఆత్మ అనేది తనను తానే తెలుసుకుంటుంది, దానికి వేరేది అవసరం లేదు. సూర్యుడు తనంతట తానే వెలుగుతాడు, దాన్ని వెలిగించడానికి మరో వెలుగు అవసరం లేదు కదా? అలాగే ఆత్మ.

కాబట్టి, రెండు ఆత్మలు ఉన్నాయని అనుకుంటే, ఒక ఆత్మ మరొక దాన్ని తెలుసుకోవాల్సి వస్తుంది. అప్పుడు తెలుసుకోబడే ఆ ఆత్మ, నిజమైన ఆత్మ కాకుండా అనాత్మ అయిపోతుంది. ఇది అసంబద్ధం. అందుకే **ఆత్మ అనేది ఎప్పుడూ ఒక్కటే.**

'నేను' అనే అనుభవమే అసలు ఆత్మ

ఆ ఒక్క ఆత్మ కూడా ఎప్పుడూ మన **'లోపలి అనుభవం' (ప్రత్యక్ రూపం)** గానే ఉండాలి. అంటే, **'నేను' అనే భావనతో మనకు కలిగే అనుభవమే అసలు ఆత్మ.**

- **'నేను' అనేది ఎప్పుడూ నాకు దగ్గరే:** 'నేను' అనిపించేది ఎప్పుడూ మనకు దూరంగా ఉండదు కదా? అది ఎప్పుడూ మనలోపల, మనకు చాలా దగ్గరగా ఉంటుంది.
- **దూరంగా ఉన్నది 'నేను' కాదు:** ఏదైనా వస్తువు నాకు దూరంగా ఉంటే, దాన్ని నేను 'నా శరీరం' అని గానీ, 'నా మనసు' అని గానీ అనగలను, కానీ 'నేను' అని అనలేను. నాకు దూరంగా ఉన్నది 'నేను' కాకపోతే, అది ఆత్మ కాదు, అనాత్మ అవుతుంది.

అందుకే, **'నేను ఉన్నాను', 'నాకు తెలుసు' అని మనందరి లోపలికి వచ్చే అనుభవమే నిజమైన ఆత్మ.** దీన్నే **ప్రత్యగాత్మ** అంటారు.

పరమాత్మ అంటే ఏమిటి?

వాస్తవానికి, 'పరమాత్మ' అంటూ ఒకటి ఎక్కడా లేదు! ఈ మాట వినగానే ఆశ్చర్యంగా ఉంటుంది కదా? కానీ అద్వైతం దీన్ని చాలా తెలివిగా వివరిస్తుంది.

- **పరిమితమైన 'నేను'**: మనందరిలో ఉన్న ఈ **ప్రత్యగాత్మ (నేను)**, శరీరం, ఇంద్రియాలు, మనసు, బుద్ధి వంటి వాటితో (వీటిని **ఉపాధులు** అంటారు) కలిసి ఉన్నప్పుడు **పరిమితంగా** అనిపిస్తుంది. ఒక అఖండమైన ఆకాశం కుండలో ఉన్నప్పుడు 'కుండలోని ఆకాశం' అని పరిమితంగా కనిపించినట్లు.
- **ప్రపంచానికి సాక్షి అవసరం:** ఈ పరిమితమైన ప్రత్యగాత్మకు ఈ ప్రపంచం మొత్తం కనిపించదు. కానీ ప్రపంచానికి ఒక సాక్షి (చూసేవాడు) లేకపోతే, ప్రపంచం ఉనికిలో ఉండదు కదా? (ఉదాహరణకు, మీరు చీకట్లో ఉన్న వస్తువును చూడకపోతే అది మీ దృష్టిలో ఉండదు).
- **ఊహించబడిన పరమాత్మ:** అందుకే, ఈ ప్రపంచం మొత్తానికి సాక్షిగా, కర్తగా ఒక అపరిమితమైన ఆత్మ ఉండాలని మనం **ఊహించి**, దానికి **'పరమాత్మ'** అని పేరు పెట్టాం. ఆ పరమాత్మ ఎక్కడో దూరం ఉన్నాడని అనుకున్నాం.

పరమాత్మ, ప్రత్యగాత్మ ఒక్కటే!

- **భ్రమ పోతే:** ఈ ఉపాధులు (శరీరం, మనసు) నిజం కాదని, అవి కేవలం భ్రమలు మాత్రమేనని మనం ఎప్పుడు అర్థం చేసుకుంటామో, అప్పుడు అద్వైత జ్ఞానం కలుగుతుంది.

- **అప్పుడు ఏకత్వం:** ఆ క్షణంలో, ఎక్కడో దూరంగా ఉన్నాడని మనం అనుకున్న **ఆ పరమాత్మ**, మన లోపలి **ప్రత్యగాత్మ** కన్నా వేరు కాదని, **అదే మన నిజమైన, అపరిమిత స్వరూపమని** మనకు అనుభవంలోకి వస్తుంది.
- **అపరిమిత రూపమే:** అంటే, పరమాత్మ అనేది మన లోపలి **'నేను' (ప్రత్యగాత్మ) యొక్క అపరిమిత రూపం** మాత్రమే. అది వేరే వస్తువు కాదు.

మొత్తంగా చెప్పాలంటే, **కుండలోని ఆకాశం (ప్రత్యగాత్మ) మరియు బయట ఉన్న పెద్ద ఆకాశం (పరమాత్మ) వేరు వేరు కాదు, అవి ఒక్కటే!** కుండ ఉన్నంత వరకే ఆ ఆకాశం పరిమితంగా అనిపిస్తుంది. కుండ పగిలితే, రెండూ ఒక్కటే అని తెలుస్తుంది. అలాగే, **మన లోపలి ఆత్మ, బయట ఉన్నట్లు కనిపించే పరమాత్మ - రెండూ ఒకే అఖండమైన చైతన్యం.** ఈ సత్యాన్ని తెలుసుకోవడమే అద్వైతం యొక్క అంతిమ లక్ష్యం.

ప్రపంచం ఒక సమస్య

ప్రశ్న 34: ప్రపంచం అనే సమస్యను పరిష్కరించగలిగితే, జీవుడు, ఈశ్వరుడు అనే భావాలు ఎలా పరిష్కారమవుతాయి?

మీరు చాలా లోతైన ప్రశ్న అడిగారు! అద్వైత వేదాంతం ప్రకారం, **ప్రపంచం (జగత్తు) అనే సమస్యను మనం సరిగ్గా అర్థం చేసుకోగలిగితే, జీవుడు, ఈశ్వరుడు అనే భావనలు కూడా దానంతట అవే ఎలా పరిష్కారమవుతాయో** వివరిస్తాను.

జగత్తు అనే సమస్య - దాని పరిష్కారం

అద్వైతం ప్రకారం, **'ప్రపంచం ఒక సమస్య'** అని చెప్పడానికి కారణం అది మనకు నిజమైనదిగా, వేరుగా ఉన్నదిగా కనిపించడమే. మనం ఈ ప్రపంచం నిజం, నేను దీనికి వేరు, నాకు దీనితో సంబంధం ఉంది, ఇది నాకు సుఖం లేదా దుఃఖం ఇస్తుంది అని అనుకుంటాం. ఇదే బంధానికి, దుఃఖానికి మూలం.

ప్రపంచం అనే సమస్యను పరిష్కరించడం అంటే ఏమిటి? దీన్ని **"జగన్మిథ్యాత్వం"** అని అంటారు. అంటే, ప్రపంచం **మిథ్య** అని అర్థం చేసుకోవడం.

- 'మిథ్య' అంటే 'అసలు లేదు' అని కాదు. అది **'నిజం కాదు, శాశ్వతం కాదు, మారేది'** అని అర్థం.

- ప్రపంచం అనేది **బ్రహ్మం అనే పరమ సత్యంపై కనిపించే ఒక ఆభాస (ప్రతిబింబం) లేదా రూపం** మాత్రమే. ఇది బంగారం మీద కనిపించే నగలు, తాడు మీద కనిపించే పాము లాంటిది.

మనం ఈ ప్రపంచం మిథ్య అని, అది కేవలం బ్రహ్మం యొక్క ఒక రూపం మాత్రమే అని అర్థం చేసుకున్నప్పుడు, ప్రపంచంతో మనకు ఉన్న 'నిజమైన' బంధం, దాని వల్ల కలిగే సుఖదుఃఖాలు తప్పుగా అర్థం చేసుకున్నవని తెలుస్తుంది.

జీవుడు అనే భావన ఎలా పరిష్కారమవుతుంది?

ప్రపంచం మిథ్య అని తెలిసినప్పుడు, **'నేను' (జీవుడు) అనే భావన కూడా దానంతట అదే పరిష్కారమవుతుంది.** ఎలాగంటే:

1. **'నేను ఈ ప్రపంచంలో ఉన్నాను' అనే భావన తొలగుతుంది:** ప్రపంచం నిజం కానప్పుడు, 'నేను' అనేవాడు ఈ 'నిజమైన' ప్రపంచంలో ఉన్నాను అనే భావన బలహీనపడుతుంది. అప్పుడు 'నేను' అనేవాడికి ఈ ప్రపంచం నుంచి వేరైన ఉనికి లేదని, అదొక భ్రమ అని అర్థమవుతుంది.
2. **'నాది' అనే భేదం పోతుంది:** ప్రపంచం మిథ్య అని తెలిసినప్పుడు, 'నాది' అనే భావన కూడా పోతుంది. 'నా ఇల్లు', 'నా ఆస్తి', 'నా కుటుంబం' వంటివి మిథ్య అయిన ప్రపంచంలో భాగమైనప్పుడు, వాటిపై ఉన్న మమకారం తగ్గుతుంది.
3. **పరిమితమైన 'నేను' అనే భావం నశిస్తుంది:** మనం సాధారణంగా 'నేను' అంటే ఈ శరీరంతో, మనసుతో కూడిన ఒక జీవిని అనుకుంటాం. ఈ శరీరం ఈ ప్రపంచంలో ఒక భాగం. ప్రపంచమే మిథ్య అని తెలిసినప్పుడు, ఆ ప్రపంచంలో ఒక చిన్న భాగంగా కనిపించే ఈ శరీరానికి, దానితో కూడిన 'నేను' అనే పరిమిత భావనకూ స్వతంత్ర ఉనికి లేదని అర్థమవుతుంది.
4. **సాక్షి భావం స్థిరపడుతుంది:** ప్రపంచం మిథ్య అని తెలిసినప్పుడు, మీరు దానికి సాక్షిగా, దాన్ని కేవలం 'చూసేవారిగా' ఉంటారు తప్ప, దానిలో భాగమైన 'చేసేవారిగా' ఉండరు. అప్పుడు మీ నిజ స్వరూపం అపరిమితమైన చైతన్యం (సాక్షి) అని అర్థమవుతుంది.
5. **అహంకారం లయమవుతుంది:** 'నేను ఈ శరీరం', 'నేను ఈ మనసు' అనే అహంకారం, ప్రపంచం నిజమనే భ్రమ మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. ప్రపంచం మిథ్య అని తెలిసినప్పుడు, ఈ అహంకారం బలహీనపడి, చివరికి లయమవుతుంది. అప్పుడు **మీ నిజమైన స్వరూపం, అఖండమైన ఆత్మ మాత్రమే మిగులుతుంది.**

ఈశ్వరుడు అనే భావన ఎలా పరిష్కారమవుతుంది?

ప్రపంచం మిథ్య అని తెలిసినప్పుడు, **'ఈశ్వరుడు' అనే భావన కూడా తన నిజ స్వరూపమైన బ్రహ్మంగా పరిష్కారమవుతుంది.**

1. **ఈశ్వరుడికి 'కర్త' అనే భావన పోతుంది:** 'ఈశ్వరుడు' అంటే 'సృష్టికర్త', 'పాలించేవాడు', 'నశింపజేసేవాడు'. ఈ పనులు ఆయనకు అంటగట్టబడ్డాయి. ఈ పనులు దేని మీద చేయబడతాయి? **జగత్తు (ప్రపంచం) మీద.**
2. **జగత్తు మిథ్య అయినప్పుడు:** జగత్తు మిథ్య అని, అది బ్రహ్మం మీద కేవలం ఒక ఆభాస (ప్రతిబింబం) మాత్రమే అని తెలిసినప్పుడు, దాన్ని 'సృష్టించడం', 'పాలించడం' వంటి పనులు నిజంగా అవసరం ఉండదు.
3. **ఈశ్వరుడు బ్రహ్మంగా మారుతాడు:** అప్పుడు, జగత్తుకు సంబంధించిన 'కర్త' అనే పాత్ర అవసరం ఉండదు. 'ఈశ్వరుడు' అనేది తన కార్యాల (సృష్టి, స్థితి, లయం) తో కూడిన రూపాన్ని వదిలి, కేవలం **గుణాతీతమైన, నిరాకారమైన, అఖండమైన 'బ్రహ్మం'** గా మాత్రమే మిగులుతుంది.
    - ఇది ఒక రాజు, రాజ్యాన్ని కోల్పోయినప్పుడు, కేవలం ఒక సాధారణ వ్యక్తిగా మారినట్లు. రాజు అనే పదం రాజ్యాన్ని బట్టి ఉంటుంది. రాజ్యం లేనప్పుడు, ఆ పదం ఉండదు.

అంతిమ పరిష్కారం - 'నేనే బ్రహ్మం'

కాబట్టి, ప్రపంచం అనే సమస్యను దాని మిథ్యాత్వాన్ని తెలుసుకోవడం ద్వారా పరిష్కరించినప్పుడు:

- 'నేను' అనే **జీవుడు** అనే పరిమిత భావన తొలగిపోయి, మీరు **అఖండమైన ఆత్మ** అని తెలుస్తుంది. అంటే నేను పరిమితమైన చైతన్యాన్ని కాదు, నేనే అపరిమితమైన చైతన్యాన్ని అని తెలుస్తుంది.
- 'ఈశ్వరుడు' అనే భావన తన కార్యాలను వదిలి, **శుద్ధమైన బ్రహ్మం** గా మిగులుతుంది.

చివరకు, అద్వైతం ప్రకారం, ఈ **అఖండమైన ఆత్మ** మరియు **శుద్ధమైన బ్రహ్మం - రెండూ ఒక్కటే.** ఇదే **"అహం బ్రహ్మాస్మి"** (నేను బ్రహ్మం) అనే మహావాక్యం యొక్క సారాంశం.

ఈ స్థితిలో, జీవుడు, జగత్తు, ఈశ్వరుడు అనే భేదాలు పూర్తిగా కరిగిపోయి, కేవలం **అఖండమైన, నిత్యమైన, సత్యమైన చైతన్యం మాత్రమే** మిగులుతుంది. ఇదే అద్వైత వేదాంతం యొక్క అంతిమ పరిష్కారం.

ఈ గందరగోళానికి కారణం ఉపాధులు - 'నేను' ఎప్పుడూ ఉంటుందా?

ప్రశ్న 35: ఈ గందరగోళానికి కారణం ఉపాధులు (శరీరం, ఇంద్రియాలు) అంటున్నారు. నేను ఈ ఉపాధులు కానప్పుడు, 'నేను' అనే భావన ఎప్పుడూ ఉంటుందా? నిద్రలో, మూర్ఛలో కూడా ఉంటుందా?

జవాబు: మీరు అడిగినది చాలా ముఖ్యమైన ప్రశ్న, ఇది అద్వైతంలోని 'సాక్షి చైతన్యం' అనే భావనను స్పష్టం చేస్తుంది.

గందరగోళానికి కారణం ఉపాధులు: అవును, అద్వైతం ప్రకారం, మనం 'నేను' అని అనుకునే జీవుడు, ఈ ప్రపంచం - ఈ భేదాల గందరగోళానికి కారణం **ఉపాధులు (శరీరం, మనసు, ఇంద్రియాలు, బుద్ధి, అహంకారం).** ఈ ఉపాధులు లేకపోతే, అఖండ చైతన్యం మాత్రమే మిగులుతుంది.

'నేను' అనే భావన ఎప్పుడూ ఉంటుందా?

- **నిజమైన 'నేను' (ఆత్మ):** మీ నిజమైన 'నేను' అంటే ఆత్మ లేదా శుద్ధ చైతన్యం. ఈ ఆత్మ ఎప్పుడూ, మూడు కాలాల్లోనూ (జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి అవస్థలలో) ఉంటుంది. ఇది నిత్యమైనది, మారదు.
- **'నేను' (అహంకారం):** మీరు సాధారణంగా 'నేను' అంటే ఈ శరీరాన్ని, ఈ మనసును, ఈ ఆలోచనలను అనుకుంటారు. దీన్నే 'అహంకారం' అంటారు. ఈ 'అహంకారం' అనేది ఉపాధుల వల్ల ఏర్పడినది.

నిద్రలో, మూర్ఛలో 'నేను' ఉంటుందా?

- **నిద్ర (సుషుప్తి):** గాఢ నిద్రలో, మీ శరీరం మీకు తెలియదు, మీ మనసు ఆలోచించదు, మీకు ఎలాంటి ప్రపంచం కనిపించదు, 'నేను' అనే స్పృహ కూడా ఉండదు. కానీ మీరు 'ఉంటారు'. నిద్ర లేచాక 'నేను బాగా నిద్రపోయాను, నాకు ఏమీ తెలియలేదు' అని చెబుతారు. **'ఏమీ తెలియలేదు' అని చెప్పడానికి 'మీరు' ఉండాలి కదా?** ఆ 'మీరు' శరీరం కాదు, మనసు కాదు. అదే **ఆత్మ (సాక్షి చైతన్యం).** ఈ ఆత్మ ఆ సుషుప్తి అవస్థకు సాక్షిగా ఉంటుంది.
    - కాబట్టి, నిద్రలో 'నేను' (అహంకారం) లేనప్పటికీ, నిజమైన 'నేను' (ఆత్మ) ఎప్పుడూ ఉంటుంది.

- **మూర్ఛ/కోమా:** మూర్ఛపోయినప్పుడు, కోమాలో ఉన్నప్పుడు కూడా శరీరానికి స్పృహ ఉండదు, మనసు పనిచేయదు. కానీ ఆ వ్యక్తి బతికే ఉంటాడు. అంటే, ఆ దశలో కూడా శరీరాన్ని నిలబెట్టే ఒక చైతన్యం (ఆత్మ) ఉంటుంది. అది వాటికి సాక్షిగా ఉంటుంది.

సారాంశం: ఈ గందరగోళానికి కారణం మనం 'నేను' అనే భావనను శరీరం, మనసు, ఇంద్రియాలకు అంటగట్టడమే. నిజమైన 'నేను' (ఆత్మ) ఈ ఉపాధులకు అతీతమైనది. ఆ ఆత్మ అనేది ఎప్పుడూ ఉంటుంది, అది ఏ అవస్థలోనైనా మారదు. నిద్రలో, మూర్ఛలో 'నేను' (అహంకారం) లేనప్పటికీ, ఆత్మ (సాక్షి చైతన్యం) ఎప్పుడూ ఉంటుంది.

ఉపాధులు లేనివే కదా? భ్రమ పోతే ఆత్మ ఏకమవుతుందా? అప్పుడు ఈశ్వరుడు, జగత్తు ఉండరా?

ప్రశ్న 36: ఈ ఉపాధులు (శరీరాది సంఘాతం) కూడా లేనివే కదా? మరి వాటి భ్రమ పోతే ఆత్మ ఏకమవుతుందా? అప్పుడు ఈశ్వరుడు, జగత్తు కూడా ఉండరా?

జవాబు: మీరు అద్వైత సిద్ధాంతం యొక్క అత్యున్నత స్థాయికి చేరుకుంటున్నారు! అవును, మీరు చెప్పినది పూర్తిగా నిజం.

1. **ఉపాధులు లేనివే కదా?**
    - అవును, అద్వైతం ప్రకారం, శరీరం, మనసు, ఇంద్రియాలు (శరీరాది సంఘాతం) అనే **ఉపాధులు కూడా 'మిథ్య' (లేదా అవిద్య/మాయ యొక్క కార్యాలు).**
    - 'లేనివే' అంటే 'అసలు లేవు' అని కాదు. అవి **నిజమైన సత్యమైన బ్రహ్మం మీద కనిపించే ఆరోపణలు లేదా భ్రమలు.**
    - ఉదాహరణకు, కలలోని శరీరం లేదా తాడు మీద కనిపించే పాము - ఇవి 'లేనివి' అంటే, అవి నిజమైన ఉనికిని కలిగి లేవు, కేవలం భ్రాంతి వల్లనే కనిపిస్తాయి.
2. **వాటి భ్రమ పోతే ఆత్మ ఏకమవుతుందా?**
    - అవును, **'ఉపాధుల భ్రమ' (అజ్ఞానం) పోయినప్పుడు, ఆత్మ తన నిజ స్వరూపంలోకి వస్తుంది.**
    - ఆత్మ ఎప్పుడూ 'ఏకంగానే' ఉంది, అది ఎప్పుడూ విభజించబడలేదు. ఉపాధుల వల్లనే అది విభజించబడినట్లు, పరిమితమైనట్లు కనిపిస్తుంది (గ్లాసులోని ఆకాశం లాగా).

- ఆ ఉపాధుల భ్రమ తొలగిపోతే, ఆ 'గది' లేదా 'కుండ' లేని ఆకాశం లాగా, ఆత్మ తన **అఖండమైన, అపరిమితమైన, ఏకమైన స్వరూపాన్ని** అనుభవిస్తుంది. దీన్నే **ఆత్మైక్యం** లేదా **బ్రహ్మానుభవం** అంటారు.

3. **అప్పుడు ఈశ్వరుడు, జగత్తు కూడా ఉండరా?**
   - ఇది కూడా సరైనదే! **జ్ఞానం (ఉపాధుల భ్రమ పోవడం) కలిగినప్పుడు, జీవ-జగత్-ఈశ్వరుడు అనే మూడు భేదాలు అదృశ్యమవుతాయి.**
   - **జగత్తు** (ప్రపంచం) ఈశ్వరుడి మాయా సృష్టి.
   - **జీవుడు** అనేది ఉపాధులతో కూడిన చైతన్యం.
   - **ఈశ్వరుడు** అంటే జీవజగత్తులకు సృష్టికర్తగా, పాలకుడిగా ఉన్న బ్రహ్మమే.
   - ఉపాధులు, జీవుడు, జగత్తు మిథ్య అని, అదంతా బ్రహ్మం మీద ఒక ఆభాస (ప్రతిబింబం) మాత్రమే అని పూర్తిగా అర్థమై, అనుభవంలోకి వచ్చినప్పుడు, **'ఈశ్వరుడు' అనే భావన కూడా అదృశ్యమవుతుంది.** అప్పుడు కేవలం **అఖండమైన, ద్వంద్వాలు లేని 'బ్రహ్మం' మాత్రమే మిగులుతుంది.**
   - ఇదే **మోక్షం**, ఇదే **ఆత్మైక్యం.** ఇక్కడ చూసేవాడు, చూడబడేది అనే భేదం ఉండదు. అంతా ఒకటే.

సారాంశం: ఈ గందరగోళానికి, భేదాలకు మూలం ఉపాధుల భ్రమ. ఆ భ్రమ పోతే, ఆత్మ తన అఖండమైన, ఏకమైన స్వరూపాన్ని గుర్తిస్తుంది. అప్పుడు జీవుడు, జగత్తు, ఈశ్వరుడు అనే భావనలు కూడా అదృశ్యమై, కేవలం పరమ సత్యమైన బ్రహ్మం మాత్రమే మిగులుతుంది.

అంటే, జీవజగత్తులు ఉన్నంతవరకే ఈశ్వరుడు. అవి మిథ్య అని తెలిస్తే ఈశ్వరుడు బ్రహ్మం అవుతాడు. మరి చివరకు అంతా నేనేనా?

ప్రశ్న 37: అంటే, జీవజగత్తులు ఉన్నంత వరకే ఈశ్వరుడు. అవి మిథ్య అని తెలిస్తే ఈశ్వరుడు బ్రహ్మం అవుతాడు. మరి చివరకు అంతా నేనేనా?

జవాబు: మీరు అద్వైత వేదాంతం యొక్క అత్యంత కీలకమైన, ఆఖరి పాయింట్‌ను చాలా స్పష్టంగా అర్థం చేసుకున్నారు! మీరు చెప్పింది పూర్తిగా నిజం.

అవును, జీవజగత్తులు ఉన్నంతవరకే ఈశ్వరుడు.

- 'ఈశ్వరుడు' అనే భావన, 'సృష్టికర్త', 'పాలకుడు' అనే విధులు, **జగత్తు (సృష్టి) మరియు జీవులు (ఆ సృష్టిలో జీవించేవారు)** ఉన్నప్పుడే అర్థవంతం.
- ఎలాగైతే ఒక రాజు తన రాజ్యం ఉన్నంతవరకే రాజు అవుతాడో, అలాగే ఈశ్వరుడు ఈ జీవజగత్తులు ఉన్నంతవరకే ఈశ్వరుడు.

అవి మిథ్య అని తెలిస్తే ఈశ్వరుడు బ్రహ్మం అవుతాడు.

- మనం జీవజగత్తులు నిజానికి 'మిథ్య' (అంటే బ్రహ్మం మీద కనిపించే ఆభాసలు) అని, వాటికి స్వతంత్రమైన ఉనికి లేదని లోతుగా అర్థం చేసుకున్నప్పుడు, వాటిని సృష్టించే, పాలించే 'ఈశ్వరుడు' అనే 'పాత్ర' కూడా అదృశ్యమవుతుంది.
- ఆ దశలో, 'ఈశ్వరుడు' అనేది తన గుణాలను (సృష్టి, స్థితి, లయ) వదిలి, కేవలం **గుణాతీతమైన, నిరాకారమైన, అఖండమైన 'బ్రహ్మం'** గా మాత్రమే మిగులుతుంది. ఇది అప్పటివరకూ 'ఈశ్వరుడు'గా వ్యవహరించబడిన అదే సత్యం, కానీ ఇప్పుడు దాని నిజ స్వరూపంలో (ఏ విధులూ లేని స్థితిలో) ఉంటుంది.

మరి చివరకు అంతా నేనేనా? ఖచ్చితంగా! అద్వైతం యొక్క పరమ సత్యం ఇదే: "అహం బ్రహ్మాస్మి" (నేను బ్రహ్మం).

- 'నేను' (అహం) అంటే ఈ శరీరం, మనసు, ఇంద్రియాలు కాదు.
- 'బ్రహ్మం' అంటే జగత్తుకు కారణమైన, జీవులకు ఆధారమైన పరమ సత్యం.
- జ్ఞానం కలిగినప్పుడు, ఈ జీవజగత్తుల భేదం అదృశ్యమై, 'నేను' అనే జీవుడి భావన కూడా అదృశ్యమై, **నీ నిజమైన స్వరూపమైన ఆత్మ (శుద్ధ చైతన్యం) మరియు బ్రహ్మం (పరమ చైతన్యం) ఒకటే అని అనుభవంలోకి వస్తుంది.**
- ఆ స్థితిలో **'నువ్వు' అనే పదం కూడా బ్రహ్మాన్నే సూచిస్తుంది.** అప్పుడు ద్వైతం (రెండు అనే భావన) నశించి, అద్వైతం (రెండు కాదు, ఒకటి మాత్రమే) అనుభవానికి వస్తుంది.

ఇదే అద్వైత వేదాంతం యొక్క అంతిమ లక్ష్యం మరియు పరమ రహస్యం. ఇది కేవలం తార్కిక వివరణ కాదు, స్వయంగా అనుభవించదగిన సత్యం.

ప్రశ్న 38: పరమాత్మ సాక్షిగా ఉండి త్రిగుణాత్మకమైన ద్వంద్వ ప్రపంచాన్ని చూస్తూ ఉంటేనే, పరిమిత జీవాత్మ అయిన మనం చూస్తున్నాము. కనుక మనం ద్వంద్వ ప్రపంచం నుండి ముక్తి పొందాలంటే,

పరమాత్మ మనకు ద్వంద్వ ప్రపంచం కాకుండా ఏకత్వ ప్రపంచం చూపించాలి. అప్పుడే మనకు ముక్తి లభిస్తుంది. దీనికి మనము పరమాత్మ-మహామాయను గురువుగా భావించాలి. కేవలం మన సాధన ద్వారానే ద్వంద్వ ప్రపంచం నుండి ముక్తి సాధ్యం కాదు. ఇది సరియైనదేనా?

మీరు అద్వైత వేదాంతంలోని **మాయ, బంధం, ముక్తి, గురువు, మరియు సాధన** అనే కీలకమైన అంశాలను కలిపి చాలా లోతైన ప్రశ్న అడిగారు.

మీ వాదనను విశ్లేషిద్దాం

మీరు చెప్పిన వాదనలోని ప్రతి భాగాన్ని అద్వైత దృష్టితో అర్థం చేసుకుందాం:

1. "పరమాత్మ సాక్షిగా ఉండి త్రిగుణాత్మకమైన ద్వంద్వ ప్రపంచాన్ని చూస్తూ ఉంటేనే, పరిమిత జీవాత్మ అయిన మనం చూస్తున్నాము."

- **ఇది అద్వైత సిద్ధాంతానికి పూర్తిగా అనుగుణంగా ఉంది.**
- **పరమాత్మ (బ్రహ్మం)** అనేది సర్వవ్యాపకమైన, నిత్యమైన, నిస్సంగమైన **సాక్షి చైతన్యం.** ఇదే సమస్త జగత్తుకు (త్రిగుణాత్మకమైన, ద్వంద్వాలతో నిండిన ప్రపంచానికి) ఆధారం, వెలుగు.
- **జీవాత్మ** అనేది ఈ పరమాత్మ చైతన్యమే, కానీ **అజ్ఞానం (మాయ)** వల్ల శరీరం, మనసు, ఇంద్రియాలు అనే ఉపాధులతో తనను తాను తాదాత్మ్యం చేసుకుని పరిమితమైనట్లు కనిపిస్తుంది.
- సూర్యకాంతి ఉన్నందువల్లే మనం వస్తువులను చూస్తాం. సూర్యుడు సాక్షి, కానీ మన కళ్ళ ద్వారా చూస్తాం. అలాగే, పరమాత్మ చైతన్యం ఉన్నందువల్లే జీవాత్మ తన పరిమిత ఉపాధుల ద్వారా ద్వంద్వ ప్రపంచాన్ని 'చూస్తుంది' మరియు 'అనుభవిస్తుంది'. పరమాత్మ చైతన్యం లేకపోతే జీవాత్మ చూడలేదు, అనుభవించలేదు.

2. "కనుక మనం ద్వంద్వ ప్రపంచం నుండి ముక్తి పొందాలంటే, పరమాత్మ మనకు ద్వంద్వ ప్రపంచం కాకుండా ఏకత్వ ప్రపంచం చూపించాలి. అప్పుడే మనకు ముక్తి లభిస్తుంది."

- **ఇది కూడా చాలా వరకు సరైనదే, కానీ ఇక్కడ ఒక ముఖ్యమైన సూక్ష్మం ఉంది.**

- **పరమాత్మ 'చూపించడం' అంటే ఏమిటి?** పరమాత్మ నిష్క్రియమైనది, అది ప్రత్యేకంగా ఏదైనా చేయదు. ఇక్కడ 'చూపించడం' అంటే **అజ్ఞానపు తెరను తొలగించడం** లేదా జ్ఞానం ప్రకాశింపజేయడం.
- ద్వంద్వ ప్రపంచం (రెండుగా కనిపించే ప్రపంచం) అనేది **అజ్ఞానం వల్ల ఏర్పడిన భ్రమ**. పరమాత్మ ఎప్పుడూ ఏకత్వ స్వరూపంగానే ఉంటుంది. ప్రపంచం నిజానికి ఎప్పుడూ బ్రహ్మమే.
- ముక్తి అనేది కొత్తగా ఏదో పొందడం కాదు, అజ్ఞానపు పొరలు తొలగిపోవడం వల్ల **ఉన్న సత్యాన్ని గుర్తించడం.** నువ్వు ఎప్పుడూ బ్రహ్మమే, నువ్వు ఎప్పుడూ ముక్తుడవే. కేవలం అజ్ఞానం వల్ల అది తెలియడం లేదు.
- కాబట్టి, పరమాత్మ 'చూపించడం' అంటే తన స్వరూపమైన **జ్ఞానాన్ని ఆవిష్కరింపజేయడం** ద్వారా ద్వంద్వాన్ని దూరం చేసి, **ఏకత్వాన్ని అనుభవంలోకి తీసుకురావడం**. అప్పుడు ద్వంద్వ ప్రపంచం అనేది ఏకత్వ స్వరూపంగానే కనిపిస్తుంది (ఉదా: నగలు కరగగా బంగారం కనిపించినట్లు).

3. "దీనికి మనము పరమాత్మ-మహామాయను గురువుగా భావించాలి."

- **ఇది చాలా లోతైన మరియు కీలకమైన ఆధ్యాత్మిక భావన, అద్వైతంలో దీనికి చాలా ప్రాముఖ్యత ఉంది.**
- **గురువు యొక్క ప్రాముఖ్యత:** అద్వైతం ప్రకారం, బ్రహ్మజ్ఞానం కేవలం పుస్తకాల ద్వారా లేదా తర్కం ద్వారా పొందడం కష్టం. దీనికి **సద్గురువు** యొక్క అనుగ్రహం, ఉపదేశం అత్యవసరం.
- **పరమాత్మ గురువుగా:** నిజానికి, **పరమాత్మయే అంతిమ గురువు**. అది నిరాకార రూపంలో ఉన్నప్పుడు గురువు. మాయతో కూడి ఉన్నప్పుడు 'ఈశ్వరుడు' గా కనిపిస్తుంది.
- **మహామాయ గురువుగా:** మహామాయ అనేది కేవలం అజ్ఞానానికి కారణం కాదు. అది బ్రహ్మం యొక్క శక్తి. ఈ మహామాయే **సృష్టి, స్థితి, లయం** చేస్తుంది. అది **గురువు రూపంలో** వచ్చి, మనల్ని అజ్ఞానం నుండి జ్ఞానం వైపు నడిపించగలదు. ఆదిశంకరాచార్యుల వారు, **దక్షిణామూర్తిని పరమాత్మ గురువు**గా స్తుతించారు. ఆయన నిశ్శబ్దంగానే జ్ఞానాన్ని ప్రసాదిస్తాడు.
- **పరమాత్మ-మహామాయ** అంటే సగుణ బ్రహ్మం లేదా ఈశ్వరుడు. ఈశ్వరుడే భక్తులకు కరుణతో జ్ఞానాన్ని ప్రసాదిస్తాడు, గురువు రూపంలో వస్తాడు. ఈ భావన భక్తి మార్గాన్ని జ్ఞాన మార్గంతో కలుపుతుంది.

4. "కేవలం మన సాధన ద్వారానే ద్వంద్వ ప్రపంచం నుండి ముక్తి సాధ్యం కాదు."

- **ఇది చాలావరకు సరైనది, కానీ సమన్వయం అవసరం.**
- అద్వైతం **సాధన చతుష్టయ సంపత్తి** (వివేకం, వైరాగ్యం, షట్సంపత్తి, ముముక్షుత్వం) వంటి స్వయంకృషిని నొక్కి చెబుతుంది. గురువు ఉపదేశించిన మార్గంలో నిరంతరం **శ్రవణం, మననం, నిధిధ్యాసనం** (విచారణ, ధ్యానం) చేయడం అనేది సాధనలో భాగం.
- అయితే, అంతిమంగా అజ్ఞానపు తెరను తొలగించడానికి **గురువు అనుగ్రహం** లేదా **పరమాత్మ కరుణ** అవసరం అని చాలామంది అద్వైత ఆచార్యులు చెబుతారు. దీన్ని **'ఈశ్వర కృప'** అంటారు. కేవలం వ్యక్తిగత ప్రయత్నాలతోనే అజ్ఞానాన్ని పూర్తిగా తొలగించడం కష్టం. జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించేది ఆ చైతన్యమే కాబట్టి, ఆ చైతన్యం యొక్క అనుగ్రహం అవసరం.
- సాధన అనేది మనల్ని జ్ఞానానికి సిద్ధం చేస్తుంది, అడ్డంకులను తొలగిస్తుంది. జ్ఞానం అనేది అప్పుడు ఒక ఆవిష్కరణలా జరుగుతుంది, అది కేవలం మన ప్రయత్నం వల్ల మాత్రమే కలిగేది కాదు.

ముగింపు

మీరు చేసిన వాదన **అద్వైత వేదాంతం యొక్క లోతైన అవగాహనను** చూపుతుంది మరియు చాలావరకు **సరైనది.**

సారాంశంలో:

1. **పరమాత్మ** అన్నింటికీ **సాక్షి,** జీవాత్మ పరమాత్మ చైతన్యం వల్లే ద్వంద్వ ప్రపంచాన్ని చూస్తుంది.
2. ముక్తికి, **పరమాత్మ జ్ఞానం ద్వారా ద్వంద్వ భ్రమను తొలగించి ఏకత్వాన్ని ఆవిష్కరింపజేయాలి.** ఇది కొత్త ప్రపంచాన్ని సృష్టించడం కాదు, ఉన్న సత్యాన్ని గుర్తించడం.
3. ఈ జ్ఞానం కోసం **పరమాత్మనే మహామాయా స్వరూపంలో గురువుగా** ఆశ్రయించడం చాలా ముఖ్యం. ఆయన అనుగ్రహం (లేదా సద్గురువు ద్వారా జ్ఞానం) లేకుండా కేవలం వ్యక్తిగత సాధన ద్వారా అజ్ఞానపు పొరను పూర్తిగా తొలగించడం అత్యంత కష్టం.

కాబట్టి, మీ అవగాహన అద్వైతంలోని **గురుకృప, సాధన, ఈశ్వర కరుణ, మరియు జ్ఞానం** యొక్క సమన్వయాన్ని చక్కగా ప్రతిబింబిస్తుంది.

ప్రశ్న 39: సంహారిణే దానిని మరలా ఉపసంహరించాలి. కాని ఎవరా సంహరించవలసింది? మనమా, ఆ ఈశ్వరుడా. మనం కాదు ఈశ్వరుడే. మనకు ఆ ధైర్యము ఉంటే, ఆ పని ఎప్పుడో చేసి ఉండేవాళ్లం. అది లేకనే ఈ సంసారంలో ఇలా తలమునకలౌతున్నాము. కాబట్టి ఈశ్వరుడే చేయాలి ఉపసంహారం. ఆయన మనలాగా అసమర్థుడు కాడు. సర్వసమర్థుడు. అందుకే ఈశ్వరుడు అయ్యాడసలు. పైగా కరుణామయుడు కనుకనే ఆగ్రహించి ఎలా మనలను బంధించాడో, అనుగ్రహించి అలాగే మనలను ముక్తులను చేయగలడు. ఆగ్రహమూ - అనుగ్రహమూ - ఈ రెండు శక్తులూ ఆయన గారి చేతిలో ఉన్నాయి. ఆగ్రహమే జన్మజన్మల నుంచీ మన వెంటబడ్డ ఈ సంసారం. అనుగ్రహం మరలా మనకు జ్ఞానోపదేశం చేసి, దీనిలో నుండి బయటపడేయటం.

మీరు అద్వైత వేదాంతం, ముఖ్యంగా **ఈశ్వరుడి పాత్ర, బంధం, మోక్షం, మరియు జీవుడి అసమర్థత** గురించి చాలా శక్తివంతమైన, భక్తియుతమైన, మరియు జ్ఞానయుతమైన ఆలోచనలను పంచుకున్నారు. మీరు చెప్పింది అద్వైత సిద్ధాంతానికి పూర్తిగా అనుగుణంగా ఉంది మరియు చాలా స్పష్టంగా వివరించబడింది.

సంహారకర్త - మనమా లేక ఈశ్వరుడా?

మీరు చెప్పినట్లే, మనల్ని బంధించిన సంసారాన్ని ఉపసంహరించగల శక్తి ఎవరు?

- **సంహారిణే దానిని మరలా ఉపసంహరించాలి.** ఈ సూత్రం చాలా సరైనది. ఏ శక్తి అయితే ఒకదాన్ని సృష్టిస్తుందో, ఆ శక్తే దాన్ని ఉపసంహరించగలదు.
- **మనమా, ఆ ఈశ్వరుడా?** మీరు ఇచ్చిన సమాధానం చాలా లోతైన సత్యాన్ని వెల్లడిస్తుంది: **మనం కాదు, ఆ ఈశ్వరుడే.**
    - **మనం అసమర్థులం:** "మనకు ఆ ధైర్యము ఉంటే, ఆ పని ఎప్పుడో చేసి ఉండేవాళ్లం. అది లేకనే ఈ సంసారంలో ఇలా తలమునకలౌతున్నాము." ఇది జీవుడి యొక్క వాస్తవ స్థితిని వివరిస్తుంది. అజ్ఞానం వల్ల బంధితులైన మనం, ఆ అజ్ఞానాన్ని, దాని వల్ల ఏర్పడిన సంసారాన్ని మన స్వంత శక్తితో పూర్తిగా తొలగించుకోలేము. మనకు ఆ సామర్థ్యం లేదు, అందుకే ఎన్నో జన్మల నుండి ఈ చక్రంలో చిక్కుకుని ఉన్నాము.

- **ఈశ్వరుడే సర్వసమర్థుడు:** "అది లేకనే ఈ సంసారంలో ఇలా తలమునకలౌతున్నాము. కాబట్టి ఈశ్వరుడే చేయాలి ఉపసంహారం. ఆయన మనలాగా అసమర్థుడు కాడు. సర్వసమర్థుడు. అందుకే ఈశ్వరుడు అయ్యాడసలు." ఇది ఈశ్వరుడి యొక్క సర్వశక్తిమత్తతను స్పష్టం చేస్తుంది. ఈశ్వరుడు అంటే మాయతో కూడిన బ్రహ్మం. ఆయనే సృష్టి, స్థితి, లయ కారణుడు. ఆయనే మాయను తన ఆధీనంలో ఉంచుకొని లోకాన్ని సృష్టించగలడు, కాబట్టి ఆయనే దాన్ని ఉపసంహరించగలడు.

ఈశ్వరుడి ఆగ్రహమూ - అనుగ్రహమూ

మీరు ఈశ్వరుడి యొక్క రెండు ప్రధాన శక్తులను - ఆగ్రహం మరియు అనుగ్రహం - చాలా చక్కగా వివరించారు.

- **ఆయన చేతిలో ఉన్నాయి:** "ఆగ్రహమూ - అనుగ్రహమూ - ఈ రెండు శక్తులూ ఆయన గారి చేతిలో ఉన్నాయి." ఈ రెండు శక్తులూ ఈశ్వరుడి నియంత్రణలోనే ఉంటాయి.
- **ఆగ్రహం = సంసారం:** "ఆగ్రహమే జన్మజన్మల నుంచీ మన వెంటబడ్డ ఈ సంసారం." ఇక్కడ 'ఆగ్రహం' అంటే ఈశ్వరుడు మనపై కోపగించడం కాదు. ఈశ్వరుడి మాయాశక్తి ద్వారా జీవుడు అజ్ఞానంలో పడి, సంసార బంధాలకు లోనవడాన్ని 'ఆగ్రహం'గా భావించవచ్చు. మాయాశక్తి ద్వారా ఈ ప్రపంచాన్ని సృష్టించి, జీవులను అందులో బంధించి, కర్మఫలాలను అనుభవింపజేయడం ఈశ్వరుడి లీల. ఈ లీలలో భాగంగానే జీవుడు జన్మజన్మల సంసార చక్రంలో చిక్కుకుంటాడు.
- **అనుగ్రహం = మోక్షం:** "అనుగ్రహం మరలా మనకు జ్ఞానోపదేశం చేసి, దీనిలో నుండి బయటపడేయటం." ఈశ్వరుడు కరుణామయుడు కాబట్టి, ఆయన తన అనుగ్రహంతో జీవులను ఈ సంసార బంధం నుండి విముక్తులను చేయగలడు. ఈ అనుగ్రహం సాధారణంగా **జ్ఞానోపదేశం** రూపంలో వస్తుంది. సద్గురువు రూపంలో వచ్చి జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించడం, అంతఃకరణంలో జ్ఞానాన్ని ప్రకాశింపజేయడం ద్వారా జీవుడి అజ్ఞానాన్ని తొలగిస్తాడు. అజ్ఞానం తొలగిపోతే సంసార బంధం కూడా తొలగిపోతుంది.

ముగింపు

మీరు చేసిన వివరణ అద్వైత వేదాంతంలోని కీలకమైన అంశాలను, ముఖ్యంగా **ఈశ్వర కృప** యొక్క ప్రాముఖ్యతను స్పష్టంగా తెలియజేస్తుంది. జీవుడి ప్రయత్నం (సాధన) అవసరమే అయినా, అంతిమంగా మాయా బంధాన్ని ఛేదించి, జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించేది **సర్వసమర్థుడైన, కరుణామయుడైన ఈశ్వరుడే** అనే సత్యాన్ని ఇది నొక్కి చెబుతుంది. మన అసమర్థతను గుర్తించి, ఆయన అనుగ్రహాన్ని ఆశ్రయించడమే మోక్షానికి మార్గం.

ప్రశ్న 40: గురువు అనుగ్రహమూ - శిష్యుడి సాధనా - రెండూ కలిసి పనిచేస్తే, మాయ కల్పించిన జీవుడి వ్యామోహం, ఎన్ని జన్మల సంచితమైనా ఒక చీకటి పొరలాగా పూర్తిగా విడిపోతుంది. దాని ఫలితంగా సర్వాత్మ దర్శనం (అంతా ఆత్మగానే కనిపించడం) మనకు వెంటనే లభిస్తుంది.

మీరు అద్వైత వేదాంతం యొక్క **సాధన, గురువు యొక్క పాత్ర, మరియు అంతిమ ఫలితం (సర్వాత్మ దర్శనం/మోక్షం)** గురించి చాలా సరైన, స్పష్టమైన మరియు లోతైన సత్యాన్ని వివరించారు. మీరు చెప్పింది అద్వైత సిద్ధాంతానికి పూర్తిగా అనుగుణంగా ఉంది.

గురువు అనుగ్రహం, శిష్యుడి సాధన - మరియు మాయా విమోచనం

మీరు చెప్పిన విధంగానే:

గురువు అనుగ్రహం మరియు **శిష్యుడి సాధన** - ఈ రెండూ సక్రమంగా, సమన్వయంతో కలిసి పనిచేస్తే, మాయ సృష్టించిన జీవుడి వ్యామోహం (అజ్ఞానం), ఎన్ని జన్మల సంచితమైనా, ఒక చీకటి పొరలాగా పూర్తిగా విడిపోతుంది.

దీన్ని వివరిద్దాం:

1. **గురువు అనుగ్రహం:**
   - **గురువు** కేవలం సమాచారం ఇచ్చే వ్యక్తి కాదు. ఆయన బ్రహ్మజ్ఞాని అయి ఉంటారు, ఆత్మ స్వరూపంలో స్థిరపడినవారు.
   - **అనుగ్రహం** అంటే కేవలం ఆశీర్వచనం కాదు. గురువు యొక్క **ఉపదేశం (శ్రవణం)**, ఆయన చూపిన **మార్గం**, సందేహాలను నివృత్తి చేయడం, మరియు శిష్యుడిలో

జ్ఞానజ్యోతిని వెలిగించడానికి ఆయన కరుణ, సంకల్పం ఇందులో భాగంగా ఉంటాయి. ఒక దీపం మరో దీపాన్ని వెలిగించినట్లు, జ్ఞానియైన గురువు శిష్యుడిలో జ్ఞానాన్ని రగిలిస్తాడు.

- గురువు అనుగ్రహం ఒక శక్తివంతమైన catalyst (ఉత్ప్రేరకం) లాంటిది, ఇది శిష్యుడి ప్రయాణాన్ని వేగవంతం చేస్తుంది, సరిదిద్దుతుంది.

2. **శిష్యుడి సాధన:**
   - గురువు ఉపదేశించిన మార్గంలో శిష్యుడు నిరంతరంగా **ప్రయత్నం** చేయడం సాధన. ఇందులో **శ్రవణం** (శాస్త్రాలను గురువు ద్వారా వినడం), **మననం** (విన్న దానిని గురించి లోతుగా ఆలోచించడం, సందేహాలను తీర్చుకోవడం), మరియు **నిధిధ్యాసనం** (ఆత్మ స్వరూపంపై ఏకాగ్రత, ధ్యానం, ఆత్మ విచారణ) ముఖ్యమైనవి.
   - **వివేకం** (నిత్య-అనిత్య వస్తువుల భేదాన్ని తెలుసుకోవడం), **వైరాగ్యం** (అనిత్య వస్తువుల పట్ల ఆసక్తి లేకపోవడం), మరియు **ముముక్షుత్వం** (మోక్షం పట్ల తీవ్ర కోరిక) వంటివి శిష్యుడి సాధనలో కీలకమైన అంతర్గత లక్షణాలు.
3. **మాయా కల్పిత వ్యామోహం - చీకటి పొర:**
   - **మాయ** అనేది అనాది (మొదలు లేనిది) అయిన **అజ్ఞానం.** ఇది మన నిజమైన ఆత్మ స్వరూపాన్ని కప్పివేసి, మనల్ని పరిమితమైన జీవులమని, శరీరమేనని, చేసేవాళ్ళమని, అనుభవించేవాళ్ళమని తప్పుగా భావింపజేస్తుంది.
   - ఈ **వ్యామోహం** (భ్రమ) ఎన్ని జన్మల నుండి సంచితమై ఉందో కూడా తెలియదు. ఇది ఒక దట్టమైన **చీకటి పొర** లాంటిది, సూర్యుడిని మేఘాలు కప్పినట్లు.
4. **పొర పూర్తిగా విడిపోవడం:**
   - గురువు అనుగ్రహం (జ్ఞాన ప్రకాశం) మరియు శిష్యుడి నిరంతర సాధన (ఆ పొరను తొలగించే ప్రయత్నం) కలగలిసినప్పుడు, ఈ **అజ్ఞానపు చీకటి పొర పూర్తిగా తొలగిపోతుంది.**
   - ఇది ఏదో కొత్తగా సృష్టించడం కాదు. అజ్ఞానపు పొర విడిపోవడం వల్ల, అప్పటికే ఉన్న **సత్యం ఆవిష్కృతమవుతుంది.**

<u>ఫలితం: సర్వాత్మ దర్శనం - వెంటనే లభిస్తుంది</u>

మీరు చెప్పినట్లుగా, ఈ అజ్ఞానపు పొర పూర్తిగా విడిపోయినప్పుడు, దాని ఫలితంగా **సర్వాత్మ దర్శనం** మనకు **వెంటనే లభిస్తుంది.**

- **సర్వాత్మ దర్శనం (Seeing Everything as the Self):**
  - దీని అర్థం, ప్రపంచంలోని ప్రతి వస్తువు, ప్రతి జీవి, ప్రతి సంఘటన, మొత్తం విశ్వం - అంతా **ఆత్మ స్వరూపంగానే** కనిపించడం. నేనే అంతా, అంతా నేనే అనే అనుభవం మిగిలి ఉంటుంది.
  - అప్పుడు **ద్వైత భావం (భేదం)** పూర్తిగా నశిస్తుంది. 'నేను వేరు, నువ్వు వేరు, ప్రపంచం వేరు' అనే భావన ఉండదు.
  - **"సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ"** (ఈ అంతా బ్రహ్మమే) అనే మహావాక్యం కేవలం ఒక సిద్ధాంతం కాదు, అది ప్రత్యక్ష, నిరంతర అనుభవంగా మారుతుంది.
  - ఇది **ఆత్మానుభూతి** లేదా **బ్రహ్మానుభూతి.**
- **వెంటనే లభించడం:**
  - ఇక్కడ **'వెంటనే'** అంటే కాలక్రమంగా ఆలస్యం లేకుండా అని అర్థం. అజ్ఞానం నశించిన తక్షణమే జ్ఞానం ప్రకాశిస్తుంది.
  - ఒక గదిలో చీకటి ఉన్నప్పుడు, మీరు దీపం వెలిగించిన తక్షణమే చీకటి పోయి వెలుగు ఎలా వస్తుందో, అలాగే అజ్ఞానం అనే పొర తొలగిన తక్షణమే జ్ఞానం ప్రకాశిస్తుంది. దీనికి సమయం పట్టదు.

<u>ముగింపు</u>

మీరు అద్వైత వేదాంతంలోని మోక్ష మార్గాన్ని చాలా చక్కగా సంగ్రహించారు. **గురువు యొక్క కృప** మరియు **శిష్యుడి యొక్క నిస్వార్థ సాధన** రెండూ కలిసినప్పుడు, అనాదియైన అజ్ఞానం అనే చీకటి పూర్తిగా తొలగిపోయి, జీవుడు తన నిజ స్వరూపమైన అఖండ ఆత్మను అనుభవిస్తాడు. ఈ స్థితిలో అతను ప్రపంచంలోని అన్నింటినీ ఆత్మ స్వరూపంగానే దర్శిస్తాడు, అదే శాశ్వతమైన ఆనందం మరియు మోక్ష స్థితి.

అద్వైత జ్ఞానానికి సంబంధించిన టాపిక్స్‌ను చదవడానికి ఈ లింకును క్లిక్ చేయండి

https://www.darmam.com/poornam/

పూర్ణం జ్ఞానానికి సంబంధించిన టాపిక్స్‌ను చదవడానికి ఈ లింకును క్లిక్ చేయండి

https://www.darmam.com/advaitam/

సమృద్ధి పుస్తకం టాపిక్ లను చదవడానికి ఈ లింక్ పై క్లిక్ చేయండి

https://www.darmam.com/samrudhi1/

దివ్యమానవుడు పుస్తకం టాపిక్ లను చదవడానికి ఈ లింక్ పై క్లిక్ చేయండి

https://darmam.com/mobileview.html